

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 18. (78.) évf.

9. szám, 2008 szeptember

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Átadás a változásban

Változik velünk és körülöttünk a világ – semmi új nincs ebben. Ám, úgy tűnik, e változások mintha felgyorsult ütemben rajzolódnak át mindennapjainkat. A mai fiatal és felnőtt nemzedék nagyjából hozzászokott már ehhez, de egyre furcsább azoknak, akik úgy gondolják, hogy alig néhány év, esetleg egy évtized maradt még hátra e földi életben.

Mire utalok? Azokra a fejlődésbeli változásokra, amelyek átalakították életvitelünket, lakásaink, munkahelyünk és egyben a településünk arculatát is. A fejlődés természetes folyamat, nem is kívánám, hogy harminc-negyven évvel ezelőtti állapotok uralkodjanak még tájainkon, bár sok helyen még ez is előfordul – nem feltétlenül kedvező értelemben. Csupán e megváltozott körülmények és a magatartásunk kapcsolata okoz időnként fejlődést.

Az idősebb nemzedék bizony hitetlenkedve nézi, ahogyan unokája a számítógépről eléri az egész világot, vagy ahogyan a maréknyi telefonnal azonnal felhívhat szinte bárkit. Nem kell várni az ügyeletes telefonszolgálatosra, s nem kell félni, hogy nem tudunk értesíteni senkit, mert beázott a vonal... Az idősök még próbálnak több mindent félretenni a nehezebb napokra, mert éveken keresztül megszokták, hogy szinte semmiből sincs elég. Így rendszerint furcsállják, ha az unoka könnyedén eldobja az egyszerhasználatos poharat vagy a kenyeres zacskót. A színes televízió már nem újdonság, annál inkább a számítógépen nézhető kisfilmek a családtagokról.

A nagyvárosi bevásárlóközpontokban hogyan tud eligazodni a mai 70–80 éves ember? Képzelnék el egy idős nényt, amint a fényes plázába kerül! E kép felvillanása sokakban nemcsak mosolyt, de egyféle szorongást is kiválthat. Mintha egy egészen más világból érkezne. Van-e valaki, aki a segítségére siet? Vagy elmen-

nek mellette, lenézik, megmosolyogják, esetleg megszólítja a biztonsági őr, hogy menjen arrébb?

Mai világunk gyors fejlődése mellett olykor igencsak megfélemlünk azokról, akik e pörgésben nem tudnak velünk tartani. Ám olyan tapasztalat és bölcsesség lakozik bennük, amelynek elvesztése igen nagy kár lenne! Erdély tájaira is eljutnak immár a modern technika eszközei, az új stílusok és irányzatok az élet többféle területén. Mindezek mellett viszont jó lenne megőrizni mindazt, ami

minket e világban meghatároz. Jó lenne figyelni azokra a tárgyakra, eszközökre, amelyek körülvesznek, és évtizedeken keresztül a kultúránkhoz tartoztak. Az életvitelünk lehet újszerű, de igyekezzünk meríteni abból, ami a múltban e tájakon történt, és hallgassuk meg az időseket! Az ő nehézségeik a mi erősségeink lehetnek. Számukra nagyot fordult a világ és utolérhetetlen a jelen. Mindezek mellett ők még őrzik a régi világ emlékeit, és tapasztalataikra szükség van.

Az erdélyi falvak idős lakói menthetik át számunkra azt a tudást, amelyre sokak szerint – látszólag – most nincs szükség.

Sokan vagyunk, akiknek gyorsan telnek a mindennapjaik, többnyire munkával. Ez egy rohanó világ – halljuk mindenfelől, s aztán meg is győződünk róla. Közben pedig elfelejtünk örülni annak a – beismerem: viszonylagos – fejlődésnek, amely körülvesz. Nagypám szavai ébresztettek rá a minap: *hát, itt ahhoz képest, hogy eddig mi volt, most jólét van* – mondta. Mert még húsz évvel ezelőtt sem volt olyan, hogy a falubeli üzletben felvágottat, pástétomot lehessen kapni, nem beszélve az életvitel egyéb nehézségeiről, a háborúkról stb. Emellett bőven van cukor és olaj is. Mit jelent ez ma már ne-

künk? Természetesnek tartjuk mindazt, ami van, akárcsak a maroktelefon vagy a világháló jelenlétét is.

Mindezekből következően gyakran lenézően elmosolyodunk, vagy még gyakrabban türelmetlenül elhessegetjük az időseket, ha értetlenül szemlélődnek körülöttünk. Több türelemre és odafigyelésre lenne szükség – nekünk és nekik is.

Sándor Krisztina

A találkozás százada felé

Napjainkban igen sokat gondolkodunk a vallás értelméről. A vallásos életről, a vallásos élet intézményes keretek között való gyakorlásáról. Milyen értelme, haszna van, mi a lényege? Érdemes-e vallásos életet élni – és egyáltalán, mit jelent ez?

A 19. század végétől olyan új fogalmak jelentek meg nyelvünkben, amelyek azóta is viták középpontjában állnak. Az ateizmus például – ami istentagadást jelent. Állunk e fogalmak előtt, értjük, és mégsem, hogy miről beszélünk, amikor ezeket használjuk. Ebben az óriási „kínálatban”, amelyet a modernség utáni világ felajánl, keressük a válaszokat, ösvényeket, amelyek a mi egyéni ösvényeinkké is lehetnek, és egyénenként elvezethetnek a vallásos élet megélésére, egy másik minőségre. Olyan sok ösvény, válasz lehetséges, hogy az emberi közösségek olykor megbomlanak a rengeteg lehetséges válasz zavarában, szétesnek a hagyományos közösségek, az ember „közösségi lényesége” egyre inkább háttérbe szorul, és az egyéni utak fontosságára tevődik át a hangsúly. Az a sikeres ember, aki minél több készségét, tehetségét tudja mozgatni. És *egyedül* valósítja meg önmagát – csupán képességeivel, értelmi és lelki adottságaival felvértezve.

Úgy tűnik, egyre értelmetlenebbé, haszontalanabbá válik a közösségekben való részvétel, s egyre értéktelenebbé válik a közösségért végzett munka is – az *áldozatról* nem is beszélve.

Úgy látjuk, a (poszt)modern, (vad)kapitalista „rendben” csak akkor tulajdonítanak értéket a közösségi munkának, ha ebből is valamilyen anyagi haszon származik, ha az *egyént* valamilyen módon elismerik általa, vagy „juttatás” származik belőle. Holott a közösség mint olyan az ember *társas* voltát jelenti. Nem véletlen, hogy a bibliai időben Isten kiválasztotta a zsidókat *mint népet*. Nem a prófétákat vagy a királyokat nézte csak, hanem a zsidóságot mint népet, mint *völgey* a menyasszonyát. Egyéni bűnökért olykor a népnek kellett bűnhődni – és fordítva. A Törvény ágas-bogas magyarázatai között sokféle út nyílt a vallás megéléséhez – különösen a két testamentum közötti időszakban, Dániel próféta után. De két-

száz évre rá megjelent a „színen” Jézus. Elmondta világlátását, az Istenről és emberről alkotott felfogását. Újfajta vallásos viszonyulást, életeszményt adott az emberiségnek. Új vallásos tartalmakat nyitott meg.

Nem rendkívüli ez a mai kor, amelyben élünk. Ha Hegelre hallgatunk, akkor a nemzedékek egymásutániségének körkörösségét is felfedezhetjük benne. Mintha ugyanazok a problémák ismétlődnének – mondjuk száz, ötszáz vagy ezer éves ciklikussággal. Az embernek minden élethelyzetben *emberi* problémái vannak. Más kérdés, hogy persze a *mi* életünk és nemzedékünk problémája a legfontosabb, és egyáltalán nem vigasztal, hogy ezelőtt öt-

*„És amint akarjátok,
hogy az emberek veletek cselekedjenek,
ti is akképpen cselekedjétek azokkal.”*

(Lk 6,31)

száz évvel milyen nehézségekkel kellett szembenézniük a „régieknek”. A bőrünkön érezzük! Érdekes – vélhetőleg *álpáradoxon!* –, hogy az individualizmus korát éljük, mégis egyetemes emberi problémákkal küzdünk, amelyek nemcsak egyes embereknek vagy nemzeteknek, hanem mindenkinek a problémái. A globalizáció fogalma nem véletlenül jelent meg. Van bolygónkat érintő, egyetemes problémák, amelyek nemzettől, vallástól függetlenül mindenkit érintenek.

Amint mondtuk, Dániel után kétszáz évre megjelent Jézus, és választ adott a maga nemzedéke sajátos kérdéseire. Válasza nagyon egyszerű: a vallás lényege az, ami *végőleg* meghatározza az embert, a lét vagy nemlét kérdése. Nem a technika vagy az értelmi képességek, a bölcsesség, a prognózisok, az internet, a globalizáció, az ökológia vagy a politika, hanem ami *végőleg* meghatároz bennünket – a lét vagy nemlét kérdése. Tanítványai néha éppen olyan értetlenül álltak a valósággal szemben, mint ahogy mi is. Mi az, hogy lét vagy nemlét? Mi az, ami létemben fel-tétel nélkül meghatároz engem? Tanítványai kérdezték: Mester, mi ez a parancsolat? Kérték, magyarázza el nekik, hogy ők is megértsék. Jézus egyszerűen válaszolt.

Elmondta, hogy minden parancsolatok között az első: szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig ez: szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat. Jézus tanítását e két egyszerű mondatban foglalhatjuk össze, s a kétezer esztendőes keresztény világ válasza az emberi kérdésekre ebből a két egyszerű mondatból vezethetők le.

Lukács evangéliumának idézett részlete, az „arany szabály” is ezt sugallja. Azt tedd mással, amit magadnak szeretnél! Ennek a gondolatnak a mélyebb rétegei az emberhez és az embertársához vezetnek el, a felebaráthoz, akivel mindennap találkozom. Az ellenségemhez, akihez nem akarok szólni. S a körülöttem lévő világhoz vezetnek el ennek a gondolatnak a mélységei, amelyet az ember alakít, s amely alakítja, formálja az embert. Akármilyen individualizáló(dó) is a világ, vagy egyénre szabott a világ értelmezése, egymást nem tudjuk megkerülni. Nem hagyhatjuk ki egymást, ha igazán emberekként akarunk élni. Mert mondjuk ugyan, hogy az ember gyógyíthatatlanul vallásos lény, és hogy a vallásosság áthatja egész em-

beri lényünket, de a másság nélkül – ha nem tudunk megmosdani mások arcában, életében (József Attilával szólva) – nem tudjuk átélni a magunk emberségét. Ha nem látjuk mások életét, nem tudjuk értékelni saját életünket. Ha nem látjuk, nem értjük, s nem is veszünk részt mások szenvedéseiben, nem tudjuk megérteni saját szenvedésünket, bánatunkat, tragédiánkat és ellentmondásunkat. Természetesen elmagányosodunk. Álomváratokat építünk, képzeletbeli támfalakat rakunk életünk köré, illúziókba menekülünk. Vagy homokra építkezünk. A valóságot formáló ember: a mellettünk lévő idegen. Olyan, mint az aranybánya felhagyott tárnája.

Az Egyesült Államokban láttam a nyomait a 19. századi aranyláznak. Sok ember ment szerencsét próbálni Kaliforniába. Áztatták le a szikláról a földet, hogy aranyat keressenek. Kis kunyhó áll a sziklák mellett, végleg elhagyottan. Egykor odahagyta az aranyásó a családját és otthonát is, hónapokig, esztendőig – vagy talán örökre –, s egy ilyen kunyhóba költözött. Remélte, hogy aranyat talál, és minden megváltozik. Az *arany* változtat meg

folytatás a 4. oldalon

Tódor Csaba

Augusztus 8-án Székelykeresztúron felavatták Molnár István tanár, múzeumalapító szobrát. Készítője, ajándékozója Györfi Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész, Keresztúr testvérvárosának, Karcagnak a szülőtte, ma is ott él. Jelentős szerepet vállalt szülővárosa, Karcag és a Nagykunság közéletében. Több alapítvány, egyesület tagja, vezetője. 2002-ben Karcag város Kunkapitányává választották.

„Molnár István – Pista bácsi –, hulljon le most a lepel szobrodról, s fogadd el hódolatunkat: íme, nem feledett el az utókor, nem feledett el Székelykeresztúr, nem feledett el az a nép, amelynek javáért oly sokat tettél.”

Bronzba öntött hála, tisztelet

1910. december 17-én Bordoson, az akkori Udvarhely vármegye nyugati peremén Molnár Kálmán és Sárosi Juliánna, a ravai unitárius lelkész lánya fiúgyermekéldásnak örvendő várták a karácsonyt. A fiú neve: István! De ez az esztendő újabb ajándékot is hozott a kis családnak: Újszékely meghívta lelkészének a fiatal papot.

Így a kisgyerek István öt boldog évet töltött Újszékelyen. Azért csak ötöt, mert édesapja 1917. december 17-én tragikus hirtelenséggel meghalt. Az elárvult kis család Sárosi József nagyapánál, Ravában talált menedéket. Itt dőlt el Molnár István sorsa. A könyv, az iskola, a múzeum lett az élethivatása.

Sárosi tiszteletes úr értett ahhoz, miképpen lehet rákapatni a gyermeket az olvasásra, s az unitárius kántortanító, Péter József által gyűjtött régiségek s a hozzájuk fűzött történetekkel megidézett ősök az irántuk érzett tisztelet és szeretet érzését véste mélyen tanítványa szívébe. Az itt tanult rend, fegyelem és iskolaszertet Molnár Istvánt elkísérte egész életútján.

Életének következő állomása a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium volt, ahova a Sárosi nagyapa lovasszekerén érkeztek – itt dr. Szolga Ferenc, a természetrajz–földrajz tanára, Szentmártoni Kálmán, a történelem oktatója és Nagy Lajos rajztanár-néprajzos hatása alá került. 1929-ben érettségizett. A papi elődök üzenetének hatására a kolozsvári Unitárius Teológiai

Akadémiára jelentkezett, s az első évet el is végezte, de – a keresztúri feltöltődés hatására – az I. Ferdinánd (a mai Babeş–Bolyai) Tudományegyetem földrajz–történelem szakán is hallgatott előadásokat, többek közt néprajzot, és vizsgázott is belőle.

1935-ben tanári oklevéllel tér haza, s az alma mater örömmel fogadta a frissen végzett földrajz–történelem szakos tanárt. Volt történelemtanára, Szentmártoni Kálmán boldogan testálta a méltó utódra a történelem katedrát és szertárat, s elültette az ifjú tanár lelkébe a szakszertárat egyesítő önálló iskolai múzeum létesítésének gondolatát.

1935. szeptember 17-én Molnár feleségül vette Péterffy Erzsébet ifjú takácsmesternőt, aki számára biztonságos, szeretetteljes családi otthont teremtett. Egy évre rá megszületett kisfiúk, Kálmán.

Az 1930-as évek vége, a '40-es évek vérzivataros eleje nem kedvezett a kultúra napszamosainak. Molnár Istvánnak is, akár a többi tanár- és tanítóembernek, többször kellett elhagynia a családi fészket, a katedrát, s többszöri átképzés, mozgósítás után kivezényelték a harctérre. A gondviselés 1945 elején hazahozta a keresztúri családi otthonba és a Gimnázium tanerőhiánnyal küszködő tantestületébe.

Szerencse-e az, ha valaki egy olyan iskolába kerül, mint a székelykeresztúri Unitárius Főgimnázium, amelyet Keresztúr környéke és Erdély minden áldozatra kész maroknyi unitárius népe hozott létre, és tartott fenn ellenséges századokon keresztül – ahol még a falak is árasztják a közjóért való áldozatvállalás szellemét? A múzeumalapítás gondolata ebben a termékeny humuszban csírázott ki és szökkent szárba.

Az újrainduló gimnázium, élén Lőrinczi László pap-tanárral, Márkos András rajztanárral, a fogságból sorra hazatérő tanárokkal – Árkosi Lászlóval, Péterffy Gyulával – és új, tettekre kész emberekkel, lelkes közösségként zárkózott fel Molnár István törekvéseinek támogatására. A környék székelységére, akár csak a „középtanoda” építésekor, most is számítottak a szervezők.

1946 szeptemberére a gimnázium tornaterme felé vezető tágas folyosó és a tornaterem karzata megtelt a begyűjtött tárgyakból rendezett kiállítás anyagával – ezt tekinthetjük a báró Orbán Balázs nevét viselő iskolai múzeum megalakulásának. Már ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy a múzeumszervezés itt nem állhat meg, minőségében és mennyiségében az állomány máris túllépte egy iskolai múzeum kereteit.

Az iskola vezetősége, felismerve a kialakult helyzetet, kérte a felettes szerveket, hogy adjanak engedélyt önálló múzeum létesítésére. Az engedély meg is érkezett azzal a kikötéssel, hogy mindezért Molnár István felel – persze állami támogatás nélkül.

A múzeum fennállásának 25. évfordulóján, 1971-ben Molnár István név szerint felsorolta a lelkes ifjúság vezetőit, a város elöljáróit, az áldozatkész keresztúri mesterembereket, akiknek önzetlen hozzájárulásával elérték, hogy a gimnáziumi múzeum a város főterén, a volt Flórián-féle üzlet és a mellette lévő városi kaszinó épületében a célnak megfelelő otthont és elrendezést

folytatás a 4. oldalon

Péterffy Miklós

Ünnep Botfaluban

„Magyar István király, országunk istápjá, / Magyarság reménye, tekints országodra!”

Augusztus utolsó vasárnapján ünnepelt a Botfalu kicsiny unitárius gyülekezete. Sepsiszentkirály társceházközségében az unitárius hívek minden második vasárnap részesülnek istentiszteletben. Az ünnepekről itt sem feledkezünk meg. Augusztus 31-én Szent Istvánra emlékezett a gyülekezet, az imaház is ünneplőbe öltözött. Az ősz első virágai díszítették az úrasztalát, a vázában pompázó őszirózsák az ünnepről árulkodtak.

A délelőtti istentisztelet után örömmel hallgattuk a tízéves Balogh Benjámin és a nyolcéves Balogh Dávid szívből felcsendülő hangját, akik nagymamájukkal, Bedő Rozáliával és nén-

jükkel, József Lenkével együtt dicsőítették a királyt: „Mária trónjánál értünk imádkozzál / Dicső Szent István király!”

Természetesen nem maradt el a szentkirályi ajándékműsor sem, amelyet ez alkalommal István Ildikónak kell megköszönnünk. Két gyülekezet tagjai ünnepeltek együtt, két nemzetek köszöntötte műsorral augusztus 20-át. Ezen a vasárnapon „anyanyelvemben” imádkozhattunk abban a gyülekezetben, ahol a magyar nyelvre nagyon kell vigyázni. Hangosan és közösen mondtuk a Miatyánkot Szent Istvánra emlékezve.

A botfalusi gyülekezet különösen is vendégszerető. Ez alkalommal sem maradt el a szeretetvendégség. A kalács elfogyasztása közben jó volt beszélgetni. Ünnepejünk még sokszor, ápolhassuk a drága magyar nyelvet! Ezt a magyar nyelvet adjuk át gyermekeinknek, unokáinknak. Sokszor énekeljenek, szavaljanak még István királyunkról!

Adorjáni Gyöngyvér

A találkozás százada...

folytatás a 2. oldalról

mindent – vélte. Vagy csak egyszerűen el akart tűnni a civilizációból, mást akart csinálni.

Sokan ott lelték halálukat. Sokakat agyonütöttek az aranyért. Sokakat kiraboltak. Számosan voltak, akik eltékoztak a megszerzett aranyat, ott helyben. Mert az aranyreményű helyeken megjelentek a települések. Sokan otthagyták a megtalált szerencsét és elvesztek, névtelenül. Sok évtized után, amikor visszalátogatunk ezekbe a múzeumokba, ott látjuk a kiázott sziklákat, barakkokat, a heverőket, a tűzhelyet – egy élet nyomát. A magányos farkasok nyomát, akiknek nem

számított sem Isten, sem ember, csak az arany. Az értéktalálás, az álmok, lehetőségek országában! Ma már tudjuk: nem is egészen a lehetőségek országa. Halk, néma nyomokat látunk a lehetőség helyett, mintha a halál hideg keze formálta volna ott a világot. A magányos, elszáradt ember vakmerősége. Nincs helye a közösségnek, csak az elvadult ösztönöknek, s ezek nyomai maradtak ott a kiázott sziklafalak mellett.

Szeresd felebarátodat, mint önmagadat, s amit szeretnéd, hogy az emberek veled cselekedjenek, te is azt cselekedd velük – értelmi képességeinket, akaratunkat, motivációinkat, szenvedélyeinket mozgásba hozva. Az elkövetkező század majd az ember újralfelfedezéséről szól.

Hátha a találkozásról szól majd, sokkal inkább, mint az elválásról?! A 20. század eleje milyen szemléletesen megünnepelte az elválások pillanatát! Amikor hadba indultak a fiatalok, bokrétával és énekszóval hagyták el a szülőfalut, háborúba menni. Mentek a hazáért, énekeltek a fiatal életek. Nem tudták, hogy hová mennek. Pár év elmúlt, és mekkora csalódás volt, amikor megtudták, mi is a háború!

Ezért az elkövetkező idők legyenek a találkozás évei, amikor az ember újra felfedezi és csodálni tudja embertársát, s elindul azon az úton, amely a másik emberhez vezet, s szeretné, hogy az ő útja is lenne. Egy olyan érzést mutatni, mint amikor szeret és szeretve van, hogy meg tudjon érteni, és megértsék őt is!

Bronzba öntött...

folytatás a 3. oldalról

nyerjen. Így, 1950 első felében a gimnáziumból át lehetett telepíteni a gyűjteményt új otthonába, s megnyithatta első kiállítását a látogatók előtt a Városi Múzeum, az eljövendő tájmúzeum magja. E szerteágazó munkában hűségese munkatársaként is mellette állt felesége, Bözsi néni és a mindenes Nagy Lajos bácsi.

1950. augusztus 23-án megnyílt az első régészeti-történeti kiállítás. 1951-től sikerült elismertetni az Intézményt a Minisztertanács mellett működő Kulturális Intézmények Főigazgatóságán. 1951-től „rajoni múzeum” besorolással költségvetési támogatáshoz jutott. Ettől kezdve Molnár István múzeumőri státust kapott, ő és két munkatársa, Bözsi néni és Nagy Lajos bácsi is állami juttatásban részesült. Ekkor Molnár fő megélhetési forrása még a tanári fizetés volt, hiszen 1948-tól 1955-ig a Tanítóképző tanára volt.

1955-ben a Tanítóképzőt azonban felszámolták, Molnár Istvánt pedig a rajoni, illetve tartományi művelődési osztály múzeumigazgatóvá nevezi ki. Ekkor vezette át munkaközösségét és a múzeumbarátok csapatát a múzeumszervezés harmadik szakaszába, s a természettudományi részleg megszervezésével a múzeum tájlejegye kiteljesedett.

A néprajzi anyag szakszerű kezelésére behozta a múzeumba fiát, Kálmánt, a tudományos osztályozás, igényes kiállítás érdekében pedig Ughy István festőművészt. Megindult a vidéken

felfedezett és megmentett népi ipari szerkezetek múzeumba való behozatala és szakszerű elhelyezése, sikerült az udvaron felállítani a kecseti házat és szekelykaput.

Múzeumigazgatóként Molnár bekapcsolódott az országos múzeumhálózat tudományos kutató tevékenységébe. Közös kersztúr- és udvarhelyvidéki ásatásokat szerveztek Székely Zoltánnal Énlakán, a Firtos várában, Zetevaránál, Kisgalambfalván, Nagymedeséren, Csekefalván és Székelykeresztúron. Ő is részt vett a Sepsiszentgyörgy környéki 12 régészeti telep és néprajzi zóna feltárázásában és kutatásában.

Magyar és román nyelvű egyházi időszi kiadványokban, napilapokban és kötetekben száznál több írása jelent meg. Fiával, Kálmánnal együtt jelentették meg a *Sóvidéki keresztiszemese* című kötetet 1971-ben, és munkatársával, Ughy Istvánnal a *Csontkarcolatok, porszaruk rajzai* című kötetet 1975-ben.

Népéhez és vallásához hű emberként munkálkodott haláláig egyházköri felügyelő gondnokaként – őseihez híven, minden körülmények között vállalta a rá háruló feladatokat.

Székelykeresztúr önkormányzata 1995-ben érdemei elismeréséül „a város első díszpolgára” címet adományozta Molnár Istvánnak, és 1996 novemberében, már betegen, átvehette az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Bányai János-díját.

1997. január 10-én azzal a megnyugvással távozott a földi tértől és időből, hogy élete főműve, a székelykeresztúri tájmúzeum sorsát jó kezekbe sikerült letennie – Fülöp Lajos és munkatársai személyében.

Hittestvéri találkozás

Felejthetetlen találkozásra és együtt-létre került sor augusztus 1-je és 6-a között tordai egyházközségünkben, amikor a Massachussets államhoz tartozó westoni unitárius egyházközségből tizenhatan meglátogattak bennünket. Rég dédelgetett vágyunk vált valóra. Személyesen találkozhattunk amerikai hittestvéreinkkel, együtt lehettünk egy szűk héten át és közös jövőnkönkről beszélgethettünk.

A kapcsolatfelvétel a két egyházközség között mindjárt a rendszerváltás után megtörtént; mindkét részről nagy érdeklődés mutatkozott. Amerikai testvéreink keresték a vallásszabadság kihirdetésének földjét, az erdélyi unitarizmus bölcsőjét, keresték erdélyi hittestvéreiket, hogy segítők jobbot nyújtsanak a parancsuralmi rendszer bukása után gazdasági elesettségéből talpra állni akaró testvéreiknek, mi pedig kerestük a fejlett nyugati demokráciában élő, erős „szövetségest”, akinek segítségével ismét a régi, igazi önmagunkká válhatunk. Kerestük azt a kapcsolatot, amelynek segítségével jelenünk és jövőnk méltó folytatása lesz dicső múltunknak.

Gyülekezetünk és annak nyugalmazott lelkésze, Fazakas Ferenc ma is hálaival gondol vissza a szeretetteljes felénk-fordulásra, a kétszáz éves templomunk teljes felújításához nyújtott önzetlen segítségre. Emléktábla őrzi a templom portikusában a hittestvéri összefogás nagyszerű példáját. A kezdeti lelkesedés lángja azonban – előttem ismeretlen okokból – már-már kialudt. Ám maradt annyi parázs a hamu alatt, hogy azt néhai tragikus sorsú lelkész-elődöm, Kiss László lelkesen fel-

szítsa. Kedvességével, vidámságával, odaadó munkájával, elkötelezett közönségszolgálatával ismét felénk fordította hittestvéreink figyelmét, s személyes látogatásával (2005. október–november) elmélyítette azt.

Kinevezésem után (2006. szeptember 1-je) első ténykedéseim közé tartozott a kapcsolat újbóli felvétele és működtetése. Hála Istennek nagyszerű emberekre ta-

láltam Larry Coburn, Gabriella Coburn, Cheryl Stookey és Chris Nelson személyében, akik szívügyüknek tekintették és tekintik ma is a testvérkapcsolatot. Így indult el az állandó elektronikus levelezés és telefonbeszélgetés köztünk. Az elmúlt esztendő tavaszán és őszén személyes találkozásra került sor, és ismételten meggyőződhattünk, hogy nagy-nagy érdeklődéssel és szeretettel követik nyomon egyházközségi életünket. Ekkor kezdtünk közösen álmodozni, tervezgetni. Testvéreink ötlete volt, hogy alkossunk meg egy közös projektet, amely irányt és célt szab testvérkapcsolatunknak. Köztudott, hogy célok nélkül nincs motiváció. Motiváció nélkül pedig nincsen cselekedet. Így született egy hosszú- és egy rövidtávú projektünk, amelyet mindkét fél lehetősége szerint odaadással támogat. A rövidtávú projektünk már megvalósult – hála Istennek érte. Sikerült teljes mértékben felújítani a lelkészi lakás verandáját. Ezt a felújított verandát közösen avathattuk fel. Meghatottan hallgattuk hittestvéreink

szívből jövő énekét: „May Nothing Evil Cross This Door...” (Semmi gonosz ne lépjen át ajtódon, / és balszerencse soha ne kíváncsiskodjon ablakodnál, / Kerülje el eső és zaj is. // ...Kacagással és örömkialtással teljék be e ház, / S bár a védőfalak vékonyak, / Elég erősek ahhoz, hogy kint tartsák a gyűlöletet és bent a szeretetet.)

De a kapcsolat és a találkozás hozadéka nem „csak” ennyi volt. A tordai unitáriusok szívvelyes szeretettel fogadták otthonukba westoni hittestvéreiket. Ismeretség és barátság kötődött a vendéglátó családok és a vendégek között. A közös programok és kirándulások alkalmával

egyre többet tudtunk meg egymásról, egymás múltjáról, jelenéről, munkájáról, családjáról, szokásairól, hitéletéről. Tolmácsaink mellett (Simonfi Imola és Takács Réka – mindketten angoltanárok és gyülekezetünk tagjai) a nyelvi akadályok legyőzésében sokat segítettek a vendéglátó családok tizenéves gyermekei, akik már meglehetősen jól beszélnek az angol nyelvet, így különösebb akadály nélkül társaloghattunk mind a kirándulásokon, mind a terített asztal mellett. A közel hat nap alatt meglátogattuk Torda történelmi nevezetességeit, az országgyűlésnek helyadó piaci nagytemplomot, a történelmi egyházak többi templomait, a fejedelmi házat, a sóbányát. Majd Mészkit, a Tordai-hasadékot, Kolozsvárt, Torockót és Torockószentgyörgyöt csodáltuk meg. Vasárnap ünnepi istentiszteletet tartottunk, amelyen a prédikáció két nyelven hangzott el, ezt követően westoni testvé-

folytatás a 6. oldalon

Józsa István Lajos

Fájó szívvel értesültünk, hogy augusztus 29-én, életének 95., özvegy-ségének 39. évében nemes lelkét visszaadta Teremtőjének özvegy Késmárky Miklósné, született Barlabás Ibolya.

1914-ben született Tordán, 1936-ban férjével Barótra került, közösen szervezték meg a már önállósult egyházközséget és a hozzá tartozó szórványokat. Férje oldalán mint önkéntes énekvezér tevékenykedett 1969-ig – férje haláláig.

Temetése augusztus 31-én volt a baróti közös temetőben, a temetési szertartást Kotecz József felsőrákosi lelkész végezte.

Pihenése legyen csendes, emléke örökké áldott!

Hittestvéri találkozás

folytatás az 5. oldalról

reink rövid műsorát és üdvözlő szavait hallgattuk végig nagy szeretettel, majd záró mozzanatként mindkét részről ajándékokkal kedveskedtünk egymásnak.

Emlékezetes és élményekben gazdag vallásórát tartott gyermekeinknek Beverly Dillaway vallásérkölcsi nevelési igazgató, és korszerű, a vasárnapi iskola tevékenységét segítő VEN-anyagot adott át egyházközségünknek.

Paul Penfield díjmentesen honlapot készített egyházközségünknek, amely jelenleg feltöltés alatt áll.

Címe: www.unitariustorda.org.

A felejthetetlen ebédek és vacsorákat nőszövetségünk tagjai készítették áldozatos munkával. Ezúton is megköszönöm munkájukat. De köszönetet mondok minden egyes gyülekezeti tagnak, aki adománnyal és áldozatos munkával hozzájárult ahhoz, hogy hittestvéreink jól érezzék magukat egyházközségünkben.

Olyan gyorsan repültek a napok, hogy egyszerűen azon kaptuk magunkat, hogy a búcsúzás pillanata előtt állunk. Akik néhány nappal korábban még idegeneknek tündek, egy hét után barátainkként távoztak. Úgy éreztük, nemcsak otthonainkba, de szívünkbe is befogadtuk őket. S ez az

érzés, ebben biztos vagyok, kölcsönös volt. Erős kézzorítások, meleg ölelések közepette váltunk el nagyszerű barátainktól, kedves vendégeinktől, és éreztük, hogy e néhány nap alatt szövődött barátságok testvérkapcsolatunk ígéretes kezdetét mutatják.

Adja Isten – miként a vasárnapi prédikációban és közös imában elhangzott –, hogy testvérkapcsolatunk mustármagnyi csírája nagyra nőhessen, a növény hatalmasra fejlődhessen, akárcsak az Isten országa, s ehhez mi magunk is – mindkét részről – kovász-emberekként járulhasunk hozzá!

A barátság „összeér”

Truke és Bert Steinmetz naplójából

Szerda, augusztus 20.

Csaknem 16 óras utazás után Simó Sándor biztonságosan elhözött a bukaresti reptérről Homoródjánosfalvára. Kaca és Jánosfalva között haladva örömteli meglepetés a sima, aszfaltozott út Darócig. Ide épp időben érkezünk, hogy lássuk a gyönyörű dombokról hazatérő teheneket. Útitársunknak, Aartnak, akinek ez az első látogatása itt, ez a legigazibb erdélyi fogadtatás, tehéntrágyával ékesítve.

Újra meleg fogadtatás Jánosfalván. Örvendünk, hogy a Simó családot jó egészségben találjuk. Csenge, az idősebb lányuk, kedves, bájos, és nem fél attól, hogy egy pár szót angolul beszéljen. Sára, a sérült lányuk egy kicsit élettelibbnek tűnik, mint tavaly. Mosollyal és kacagással reagál a szeretetre és a melegségre, amit a szüleitől és a nővérétől kap.

A vacsoraasztalunkat holland szélmalmos abrosszal terítették meg, amit az NPB Wassenaar keblitanácsa ajándékozott. Melinda ízletes muszakával fogad.

Csütörtök, augusztus 21.

Mivel a harangozó beteg, nem kell letagadnunk, hogy halottuk a 6.30-as harangszót. Csak vasánap szól a harang. Reggelinél ajándékokat adunk át. Egy teás tálcát, amelyen a holland festő, Avercamp téli tájképének másolata látható, azonnali üzembe állítottak. Majd Csenge tánca perdült az új, ciklámenzín szoknyában és Sándornak is tetszett a mandzsettagomb.

Egy órára a falu 70 évnél idősebb lakói vártak ebédre a kultúrotthonban. Az arcuk elismerést, örömet és hálát tükrözött ezért az újabb találkozóért. A fantáziadús szendvicsekben bővelkedő asztal is ezt hangsúlyozta. Néhány meleg üdvözlő szó után bemutattak néhány videofelvételt. Végül Béla bácsi, az elnök átadott a gyülekezetünknek egy gyönyörű könyvet Erdélyről, amelyet minden jelenlévő aláírt.

A nap végén meglátogattuk Tódor Csabát és feleségét, Évát Szentpálon. Ők nemrég jöttek haza egy év után Angliából. Csaba a kereszténység lehetséges új szerepéről tanult a változó társadalomban. Éva furulyaleckét tartott Jánosfalván 2007-ben. A gyerekeknek ez nagyon tetszett, és nekünk nagy öröm, hogy ezek az órák újrakezdődnek a következő év elején.

Este Csenge és Truke együtt furulyázott.

Péntek, augusztus 22.

Rövid sétát tettünk néhány forráshoz a közeli dombokon. Ezeknek jelentőségük lehet a falu ivóvíz-tervében, amelyet két wassenaari Rotary Club is támogat. Reméljük, hogy a forrásoknak elegendő és megfelelő minőségű vize lesz.

Irénke meghívására szép és barátságos ebédet vettünk részt Melindával, aki sok társasági esemény kezdeményezője. Délután hét diákkal találkoztunk, abból a nyolcból, akiket támogatunk. Örvendtünk a találkozásnak, és annak, hogy növekednek önbizalomban, hogy érett emberekké válnak, akik képesek társadalmi felelősséget vállalni a jövőben. A végén a szülők egyike – akiket szintén meghívtunk a találkozóra – megköszönte a gyerekeknek nyújtott segítséget.

Este hétkor találkoztunk Kaca polgármesterével és alpolgármesterével, akik azzal a hírral leptek meg, hogy jövő héten ku-

rtatások kezdődnek, hogy véglegesítsék az önkormányzat öt falujának ivó- és szennyvíz-projektjét. Pár hónapon belül várunk végső jelentést ezekről a munkákról és a költségek felméréséről. A polgármester hangsúlyozta, hogy mindkét wassenaari Rotary Club kezdeményezése erőteljes motiváló tényezője ennek a projektnek.

Bertnek ezek az információk pont időben jöttek egy előadáshoz, amelyet a Rotary Cluboknak tart jövő szerdán. (A vélemény az előadás és a hír után pozitív!)

Szombat, augusztus 23.

Részvétünket fejeztük ki az egyházközség gondnokának, aki egy szörnyű baleset után elvesztette feleségét. Jó, hogy az egyik fia és menyje, akik vele laknak, gondját viselik.

Majd Sándorral és Melindával Udvarhelyre mentünk várost nézni, pazar ebédre Melinda édesanyjához és egy látogatásra a székielkapukhoz Aart kedvéért is.

Vasárnap, augusztus 24.

Aart elkíséri Sándort mindhárom magyar istentiszteletre, mi csak kettőre megyünk. Bert még mindig a Rotary Cluboknak bemutatandó, Jánosfalváról szóló filmet javítja. Aartot lenyűgözi, ahogy Sándornak sikerül a hallgatóság figyelmét megfogni a három szolgálat alatt. A jánosfalvi istentisztelet után Orsolya megköszöni a támogatásunkat – ahogy mondja: „ez számunkra nem csak anyagi segítség; sokat jelent az, hogy lehetőségünk van a személyes találkozásra.” Azután székiel ruhába öltözött fiatalok gitárral kísérve énekeltek nekünk. Végül mind-egyikük egy-egy szál virágot adott Trukének egy puzsi kíséretében – nagyon meghatódt. Bert megköszönte a gyülekezetnek a barátságot, amit az elmúlt napokban tapasztaltunk. Mint mondta, reméli, hogy jövőre újra találkozunk.

A daróci istentisztelet után elfogadtuk Izabella, az iskolaigazgató meghívását egy italra. Örvendünk, hogy az iskola már megfelel a modern követelményeknek és sajnálkozva halljuk, hogy még mindig nehezen találni megfelelően képzett tanárokat a falusi iskolákba.

Délután meglátogattuk egy hemofiliás gyerek családját, hogy egy kis anyagi támogatást nyújtsunk. Meglátogattuk Székely Kinga Réka családját is Szentpéteren.

Hétfő, augusztus 25.

Sándor meghívására Segesvárra megyünk. Az út alatt a kocsiban néhány fontos dologról beszélünk. Este meglátogatjuk Doinát, aki néhány éve hetente angolórát tart két csoport gyerekeknek. Ahogy reméltük, szeretné folytatni – szerencsére.

Kedd, augusztus 26.

Amikor nem készülődsz elmenni, akkor a látogatás sikeres. Sándor könnyedén beemelte a 22 kg-os, mézet tartalmazó csomagokat az autóba, sokkal könnyebben, mint később mi Leidenben, ahová Sylvia jött elénk, hogy felvegyen a vonatról. Bort nyitottunk és koccintottunk jánosfalvi barátaink egészségére.

Megújulás II.

Lassan egy éve már, hogy rövid írásban adtam számot a recsenyédi egyházközség lelkészi lakásának felújításáról, *Megújulás* címet adva beszámolómnak. A mostani címben látható „II.” valamiféle folytatásra utal, bár egy évvel ezelőtt még nem láttuk, hogy ez hogyan tud, vagy meg tud-e egyáltalán valósulni. Akkor

inkább az anyagi értelemben vett megterhelés enyhítésére vonatkozott. Mert a megújulás – inkább lelki értelemben – folytatódott és tetet öltött első közös karácsonyunkban, az első betlehemezés, az év eleji családlátogatások várva várt beszélgetéseiben, a színdarabos farsangi bálban, amely elsősorban fiataljaink érdeme, a nőszövetségi teaestek alkalmain, a hiterősítő imahetünkben, amely megmozgatta a gyülekezet apraját-nagyját, s a „nincs idő” elgondolkodtató üzenetét

és lelkesedést adott ahhoz, hogy munkánkat, „újulásunkat” folytassuk. Temetőnk rendbetétele és bekerítése a legfontosabb feladataink között szerepelt, megvalósulását a kitartó és lelkiismeretes közmunka mellett Varga Zsolt testvérünk adománya tette lehetővé. Templomunk javítására félve gondoltunk, és azt kérdeztük magunktól: honnan teremtjük elő a javításhoz szükséges anyagi alapot, s talán amikor a legkevésbé láttuk, hogyan tudnánk e jelentős munkába belevágni, akkor érkezett gondviselészerűen a segítség: egy ismeretlen norvég család váratlanul kapott örökségéből pár ezer koronát egyházközségünknek adományozott. Jorunn és Ola Sandvik azóta meglátogatták egyházközségünket s a Példabeszédek 3,9–10 alapján („Tiszteld az Urat vagyondoból és egész jövedelmed legjavából, akkor bőségesen megtelnek csüreid, és must árad sajtóidból”) arról beszéltek, hogy úgy érezték: a váratlanul kapott örökség Isten ajándéka, amelyből másokat, rászorulókat is részesíteniük kell. Nekik köszönjük tehát, hogy templomunk megújulhatott. Szimbolikus ajándékunkat, egy faragott Erdély-címert komoly szeretettel fogadták, bizonyosságot téve a bibliai igazságról: „jobb adni, mint venni” (ApCsel 20,35). És azóta legmerészebb álmunk is megvalósulni látszik: részben leégett és elhanyagolt kántori lakunk tanácsteremmé alakul a Civitas Alapítvány támogatása, a helyi nőszövetség és az egyházközség összefogása révén. És így végre érezhetjük, hogy az *Együtt – Itthon* program megteremti a lehetőségét annak, hogy mindannyian tényleg itthon érezzük magunkat.

a recsenyédiek úgy érezték – úgy éreztük –, hogy erejükön felül teljesítettek, és a gyakran megfogalmazott „pihenni”

véste elménkbe, a „kukoricaesttel” egybekötött március 15-i ünneplésünkben – és folytathatnánk a felsorolást. Mindez erőt

Nagy Adél

Kisgyörgy Benjámín – vagy ahogy a hozzá közel állók nevezik: Benji – 33 éves sepsiszentgyörgyi, unitárius fiatalember, aki 1998-ban egy fejesugrás következtében gerincvelő-sérülést szenvedett, és nyaktól lefelé mozgásképtelen lett. Az Unitárius Közöny olvasói már ismerhetik történetét, olvashattak róla tavaly is, amikor nagyszabású közösségi összefogással gyűjtés indult, hogy kiutazhasson Kínába, összejt-beültetésre, amely a gyógyulás reményét csillantotta föl előtte. Az idén tavaszra ez a reménysziakra lánggá nőtt, hiszen összegyűlt a pénz, és április 6-a és május 8-a között Benji kiutazhatott a Sárga-tenger partján fekvő városba, Qingdaoba, ahol összejt-beültetésben részesült. Útjára – Kinga nővérel együtt – sepsiszentgyörgyi kórházlelkészként magam is elkísértem. Élete e fontos állomásának körülményeiről, élményeiről, jelenlegi életérzéséről hazatértünk után, mintegy összegzésként beszélgettünk.

Megéri hinni

Kisgyörgy Benjáminnal Orbán Erika beszélget

– Mikor merült föl először az összejt-kezelés lehetősége számodra, és mit jelent ez pontosan?

– 2006 végén találtam az interneten egy oldalt arról, hogy sérült gerincvelőket kezelnek Mexikóban: cápaembriókat ültetnek be. Utána Kovács Istvánnal, a sepsiszentgyörgyi unitárius lelkéssel beszélgettünk erről, aki egy ismerősétől már hallott arról, hogy Kínában ugyanezt emberi összejttel végzik. Aztán 2006 legvégén, decemberben konkretizálódott a dolog; azt mondta István: ezt ki kell próbálni. Magam is úgy éreztem, ez egy olyan lehetőség számomra, amibe mindenképpen bele kell vágni. 2007 januárjában a szentgyörgyi ökumenikus imahét során kezdődött az anyagi gyűjtés. Akkor megkaptam

a hét folyamán összegyűlt perselypénzt, 7400 lej körül. Ez volt az „induló tőke”. Istvánnak köszönhetően komoly gyűjtési kampánnyá nőtte ki magát, ami 2007 végére azt eredményezte, hogy összegyűlt a műtét s a kezelés költsége.

– Mit tudsz, mit tudhatunk erről az összejt-kezelésről?

– Amint az előbb is mondtam, óriási lehetőségként tűnt fel számomra – és bizonyára a hozzám hasonlóak számára is. Nagyon sok olyan betegséget tudnak ezzel gyógyítani vagy enyhíteni, amit eddig nem lehetett. [Egyébként a köldökzsínórvérből is kinyerhetőek azok a még nem specializálódott összejtek, amelyek később, beültetve, képesek átvenni a beteg vagy elhalt sejt funkcióját, pl. izomsejtekké,

idegsejtekké, hámsejtekké alakulhatnak. Mivel az összejt tartalmaz minden gént, amely a szervekben rejlik, elméletileg bármely szervünk „pótlása” lehetséges. Kérdés, hogy miképpen hatnak a nem-saját összejtek. Nyugaton hiányolják a tudományos leírásokat, a kísérleteken alapuló biztos tudást, ezért általános a szkepszis. – O. E. megjegyzése] Hozzáfűzném azt, hogy számomra soha, egy másodpercig sem volt kérdéses, hogy működik-e vagy nem. Sokan megkérdőjelezték ennek a kezelésnek az értelmét, kétségbe vonták, hogy gyógyulást lehet elérni általa, én azonban úgy éreztem: ez egy olyan lehetőség, amelyet mindenképpen ki kell próbálnom. Felvettem a kapcsolatot kínai orvosokkal, s kiderült: ők is nagyon pozitív visszajelzéseket kaptak. Magát az összejtet a köldökzsínórból vonják ki, és ötvenmillió nagyságrendben ültetik be. [A Kínában használt összejtek pontos eredete homályos maradt számunkra. – O. E. megjegyzése]. Nekem négy összejt-beültetésem volt, kettőt injekció útján kaptam, deréktájba, és – mivel tartottak attól, hogy a gerincvelő sérült, és nem folynak föl az összejtek a sérült részbe – a második kettőt műtéttel helyezték a gerinc sérült részébe.

– Említetted, hogy 2008 elejére gyűlt össze a kiutazáshoz szükséges pénzösszeg. Tudhatjuk-e számszerűen, hogy mennyibe került a kezelés?

– A konkrét kezelés pontosan 23 500 dollárba került, ehhez még hozzáadott hármunk repülőjegye, ami kb. 3000 euró volt, és az ott-tartózkodásunk alatt

Szeptember, illetve október 1-jétől az idén végzett gyakorló segédlelkészek elfoglalják első szolgálati helyüket az egyházban, a Püspöki Hivataltól érkezett kirendelés értelmében. Andorkó Attila Marosvásárhelyen a Bolyai-téri egyházközségben, Kiss Zsuzsanna Székelyudvarhelyen a Bethlen-negyedi egyházközségben, Lőrinczi Botond egy éves helyettesként Gyergyószentmiklóson, Mikó Ferenc pedig Székelykeresztúron kezdte meg gyakorló segédlelkészi szolgálatát.

Ifj. Nagy Endre, a gyergyószentmiklósi leányegyházközség lelkésze augusztus végétől az egyesült államokbeli Berkeleyben a Starr King Teológiai Intézet által felajánlott ösztöndíj felhasználója lett, egy évre. Tanulmányi útjára felesége, Patkó Éva is elkísérte.

Id. Kozma Albert, a Bölöni Unitárius Egyházközség lelkésze közel 43 évi szolgálat után augusztus 1-jétől nyugdíjba vonult. Teológiai tanulmányait 1961 és 1965 között végezte a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. Gyakorló segédlelkészi szolgálatát a székelykálai egyházközségben kezdte,

1971-től a székelymuzsnai, 1976-tól a recsenyédi egyházközség rendes lelkésze volt. 1988-ban szülőfaluja, Bölön hazahívta, így 20 évig annak lelki vezetője lett. Kibúcsúzó istentiszteletét augusztus 16-án szervezte meg az egyházközség, amelyen részt vett és beszédet mondott dr. Szabó Árpád püspök is.

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége szeptember 6-án a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközségben szervezte meg ez évi országos konferenciáját.

Szeptember 11-én volt a kolozsvári unitárius diákétkezés avatási ünnepélye. Az intézményben ezentúl a diákotthonban lakó középiskolások és egyetemi, valamint teológiai hallgatók, de az elemi iskola tanulói és az óvodások is naponta táplálékhoz jutnak. Az ünnepélyre visszatérünk.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége szeptember 12–13-án Székelykeresztúron az unitárius egyházközség közreműködésével szervezte meg az unitárius lelkészi családok VI. találkozóját.

a kosztunk ára. Kint derült ki, hogy műtetre is sor kerül, ami után még 4800 dollárt fizettünk – a nyakamat rögzítő titánium csavarok árát.

– *Ez több, mint 30 000 dollár. Sok pénz. És tudom, hogy sokan segítettek téged, Benji. Kik támogattak ebben a gyűjtésben?*

– Először is arról kell beszélnem, hogy őszintén hálás vagyok mindenkinek, aki szívéen viselte ügyemet, és akár anyagiakban, akár erkölcsileg támogatott. Név szerint Kovács Istvánt említem meg, aki minden követ megmozgatott, és nagyon szívéen viselte ezt a gyűjtési akciót. Ő volt a fő mozgatórugója ennek az egésznek. Meg vagyok győződve, hogy nélküle sokkal később vagy nagyon nehezen gyűlt volna össze ez a gyógykezelési költség. Általa nagyon sok olyan embert sikerült elérni, akiket egyébként számomra lehetetlen lett volna. Sok vállalkozó, kisnyugdíjas, civil szervezet, az unitárius egyház, a helyi polgármesteri hivatal támogatott; és hosszú a lista, hiszen az összeg több mint fele „kis emberektől” gyűlt be.

– *Április 7-én került sor a kiutazásra, ahová az egészségügyi asszisztens Kinga nővéred és jómagam, mint kórházlelkész kísértünk. Milyennek érezted a „csapatot”?*

– Elég vegyes érzelmekkel indultam neki ennek a nagy útnak, hisz nagyon messze mentünk, kétszer kellett repülő-ről repülőre átszállnunk, és több, mint 25 órát utaztunk. A „felállás” szerintem nagyszerű volt – talán te is így láttad. Úgy láttam végig, hogy remekül működött a munkamegosztás: Kinga gondozott- rendezett engem, míg te kommunikáltál, a külső dolgokkal voltál elfoglalva. Aztán később inkább tudtál figyelni rám is, de lehet, kicsit mély víz volt neked...

– *Hát igen! Idő kell, hogy elfogadjuk nemcsak a magunk, de a másik tehetetlenségét is. És te, ti, már tíz éve benne vagytok, míg én csak négy hónapja ismerlek. Nehéz volt számomra nem akarni többet, mint amennyit te tenni szeretnél. Mit vártál a kezeléstől?*

– Én semmiképpen nem csodát vártam, nem azt, hogy szaladva vagy cigánykerekre jöjjetek vissza Kínából. Elsősorban azt szeretném, hogy ezáltal a kezelés által egyfajta személyes önállóságot nyerjek vissza a hétköznapihoz, hogy a kezeimet használni tudjam, és ne legyek rákényszerítve valakinek az állandó felügyeletére. Én hiszem, hogy ezt sikerül elérnünk, mert már Kínában voltak jelek a kedvező változásra.

– *Beszélnél egy kicsit ezekről, milyen jellegű fejlődéseket tapasztalsz?*

– Azzal kezdem, hogy az összejt-kezelés utáni felépülés lassú folyamat. Egy ilyen hosszú ideje sérült beteg esetében általában a kezelés után pár hónappal várhatóak csak látványosabb eredmények.

Ezzel szemben az én esetemben már a második hét végére az érzőpályák kezdtek regenerálódni, és észrevettem, hogy a mellem szintjéről, jobb oldalt, az érzékelés leereszkedett a hasamig. Tehát egy jó arasznyi haladás volt, a bőröm szintjén. Azóta is folyamatos az érző idegek regenerálódása, most már szinte teljesen érzem elől a testemet, a mellemtől a hasam aljáig, és a csípőmön és a hátamnál a vese tájékán is tapasztalok változásokat. Ez nagyon-nagyon biztató! Ugyanakkor megmozdult mindkét mellizmom. Ezek persze még gyenge, apró, de határozott, irányított mozgások.

– *Nagy dolgok ezek a te életedben, aki tíz éve „nem érezte a bőrét”. Én csak elképzelni tudom, mit jelent, milyen csoda lehet számodra ezeket a pillanatokot megélni. Vannak-e és melyek a jövőre vonatkozó terveid, álmaid?*

– Vannak terveim is, álmaim is. A tervek leginkább Kína fele mutatnak, ezeket a fejlődéseket tapasztalva, és számításba véve, hogy az orvos hat hónapos perióduson belül ígerte a számottevő fejlődést. Tehát úgy néz ki, még lesz utam Kínába, meg kell ismételnem ezt a kezelést, mert beváltotta a hozzá fűzött reményt. Az álmok területén lassan kezd valóra válni a dolog, hisz beindultak a folyamatok. És én hiszem, hogy ha pár hónapon belül nem is, de pár éven belül mindenképpen használhatóvá tudok tenni olyan izmokat, amelyek eddig egyáltalán nem mozdultak. A nagy álmom az, hogy önálló életmódot tudjak folytatni, és bízom benne, hogy ez már csak idő kérdése.

– *Amióta ismerlek téged, nagy-nagy rácsodálkozás, tisztelet, és elismerés van bennem ez iránt a viszonyulás iránt, amit részedről tapasztalok. Amikor az emberek lótnak-futnak, különböző célokat hajszolnak, akkor te képes vagy és akarsz évekre tervezni olyan apróságokat, amelyek a mindennapi ember számára természetesekek, és nem is gondol rá. Itt az apró mozgásokra és testünk „használatára” gondolsz. Mit gondolsz, Benji, mi számodra az elmúlt évek legnagyobb tanulsága, amelyhez betegséged folyamán, általa jutottál? Mi az a felismerés, amit megosztanál az olvasókkal?*

– Elsősorban: próbáljunk meg tudatosan élni, és odafigyelni a dolgainkra, és értékrendünkre. Másodsorban pedig állítom – és számomra az élet megbizonyította –, hogy megéri a világos, a jó oldalon maradni. Az egyik legfontosabb dolog

az életben, hogy saját magunk előtt úgy érezzük, és alá is tudjuk támasztani: tettünk azért, hogy meg tudjunk maradni annak, akinek magunkat ismerjük.

– *Kinek ismered te, magad?*

– Ez jó kérdés! Semmiképp nem az az ember vagyok, aki a balesetem előtt voltam, hisz nagyon sok megpróbáltatás és fájdalom rakódott rá erre a balesetre az évek folyamán. De valamilyen formában ez segített megtalálni önmagam, és segített a hitemet tisztázni. Hogy ki vagyok?! Nem tudom... Semmiképp nem érzem magam fogyatékos embernek. Persze ezzel szembesülök nap mint nap, azzal,

folytatás a 10. oldalon

Megéri hinni

folytatás a 9. oldalról

hogy fizikálisan nem úgy élek, ahogy szeretnék, vagy ahogy az emberek többsége, de lelki szinten ezt abszolút nem fogyatékosként élem meg. Csupán szeretném kiadni magamból azt a sok mindent, ami az évek alatt úgy bent rekedt.

– *Kiadni magadból azt a sok mindent, ami az évek alatt bent rekedt?!... Mire gondolsz?*

– Nem is tudom... Megvalósítani önmagam, vagy emberi kapcsolatokat ápolni olyan szinten, ahogy most nem tudom, fizikai állapotomból adódóan, vagy hogy egyáltalán érzem azt, hogy azt teszem és arról szól az életem, ahogy elképzeltem.

– *Mit képzeltél el, és miről szól – ahhoz képest?*

– Ez megint nehéz kérdés, mert nagyon sok minden van a fejemben. De megpróbálom körülírni. Az elképzeléseim mindenképp a jövőre vonatkoznak, és jelen állapotomban nem nagyon tervezek olyan dolgokat, amelyekről úgy érzem, nem tudnám véghezvinni. Én azt hiszem, ezek a dolgok a gyógyulási folyamaton túl egy normális emberi életéről szólnak, amibe belefér a hit, belefér a remény, belefér a szeretet. És, úgy egyáltalán, tenni egymásért valamit, egy jó szót, vagy csak úgy együttérezni az emberekkel... Tenni valamit a világ mérlegének a „másik” serpenyőjébe, amibe nagyon kevesen tesznek.

– *Azt hiszem, értelek. Ezt a beszélgetést érdemes volna ezen a vonalon is folytatni, de most visszakanyarodnék kicsit Kínához, a friss élményhez. Otléted, otlétünk alatt mi volt számodra a legkülönösebb?*

– Számomra az egész otlétem különös volt. Már azt nagy dologként éltem meg, tudatosan, hogy ebben az állapotomban eljutottam Kínába, és esélyem nyílt rácsodálkozni arra a távoli világra. Furcsálltam az egész helyzetet, és az emberek viselkedése tűnt számomra nagyon érdekesnek. A kínai ember nagyon másképp reagál a dolgokra; talán egy kicsit lassúbbak, ugyanakkor érzelmileg sokkal intenzívebben élnek meg mindent.

– *Mi fogott meg leginkább a kórházban?*

– Talán a személyzet, az ápolók hozzáállása, ami számomra teljesen szokatlan. Szinte mindig mosolyogva végezték munkájukat. Annyira emberi és érzelmeiben nagyon gazdag, kifejező volt a munkájuk! Nagyon csodáltam ezt a hozzáállást, hiszen nekem vannak nagyon kellemetlen kórházi élményeim is.

– *Melyek voltak a legnehezebb pillanatok?*

– Mindenképp a gerincműtőem utáni időszak. Akkor óriási fájdalmaim voltak, és az egész helyzet nagyon kiszolgáltatott volt, napokig nem tudtam mozgatni a nyakamat, nem tudtam felemelni a fejemet, és ez nagyon megviselt. De most már túl vagyok rajta!

– *Van-e valami, amit másképp tennél, vagy ami tanulság az elmúlt másfél-két hónapból?*

– Én azt hiszem, hogy – mint többször az utóbbi tíz év alatt, amióta mozgáskorlátozottként élek – voltam olyan helyzetek elé állítva, amikor döntéseket kellett hozni, és úgy érzem, sikerült a lehető legjobban döntenem. Gondolok itt a műtét vállalására is, hiszen nem volt kötelező. De úgy éreztem, hogy ha már elmentem, és segíteni akarok magamon, vagy legalábbis megadni a lehetőséget, hogy segítsenek, vállalnom kell. Ez számomra nagy döntés volt, és ha nem vállaltam volna, akkor most úgy érezném, nem jól döntöttem. Ha két szóba bele kellene sűríteni a tapasztalataimat, akkor azt mondanám: megéri hinni!

– *Ez nagyon bölcs, és téged nagyon jellemez! Van-e még valami, amit a Közlöny olvasóinak üzennél?*

– A legfőbb üzenet végső soron ez: higgyünk önmagunkban, és higgyünk abban, hogy van egy felsőbb hatalom, Isten, aki gondot visel ránk. És ha emberileg meg tudjuk, vagy meg próbáljuk tenni a ránk eső részt, akkor a dolgok be fognak indulni, és működni fognak.

Az összejt-kezeléssel kapcsolatban: attól függetlenül, hogy egy nagyon új gyógy mód, és nem igazán elismert a nyugati világban, saját bőrömön tapasztalom, hogy működik, és mindenkinek ajánlom, aki úgy érzi, hiszi, hogy fizikai állapotán ez javítani tudna.

45 éve hunyt el id. Pálffy Ákos

A jeles kántortanító, iskolaigazgató, zeneszerző, közíró, népművelő 125 éve, 1883. július 22-én született Tarcsafalván. Családja felmenő ágon a székely nemes-séghez tartozott, e Pálffyak közül származott János, az 1848-as magyar országgyűlés udvarhelyszéki képviselője, Mihály, székelyudvarhelyi ügyvéd, nyáradszeredai Takarékpénztár igazgató, Károly, kolozsvári tanár, egyházi főtanácsos. Ákos a székelykeresztúri Magyar Királyi Állami Tanító Intézetben 1902-ben nyert tanítói oklevelet. Itt a magyar irodalom alkotó művelése terén Gyallay Pap Domokosnak volt vetélytársa. Zeneszerzésre a tanítóképzős évek során Wéglér Gyula zenetanár oktatta, aki már a felvételi vizsgán „látta-hallotta” tehetségét.

Életkorára való tekintettel kezdetben helyettesként Homoródszentpálon, Peteken és Homoródkeményfalván tanított, míg 1904-ben Datkra kapott rendes tanítói kinevezést. 29 éves volt, amikor

1912-től énekvezér és igazgató-tanítói állásra nevezték ki Homoródszentpálra, ahol Ürmösi József lelkész (később püspöki titkár) kiváló segítő társaként a szövetkezeti élet szervezése, a gazdákör létesítése terén nagy hozzáértéssel munkálkodott. Algyógyon 1913-ban egy országos mezőgazdasági tanfolyamon *Homoródszentpál mezőgazdasági viszonyai* című dolgozatával első díjat nyert. Faiskolát létesített a földrajzi fekvéséből adódóan gyümölcsstermesztésre kevésbé alkalmas vidéken, a gyermekekkel, ifjakkal gyümölcsfa-nemesítéssel kísérletezett. Tanítványai munkáját facsetetékkel jutalmazta. A hivatalos tananyagot túlmenően állattartást, kertészkedést, gyékény- és kukoricaháncs-fonást, kottaolvasást, zeneelméletet tanított a kisiskolásoknak, harmóniumát és hegedűjét a gyermekek is használhatták. Nyáron vetélkedőkkel egybevont „madarak és fák ünnepét” szervezett. Szolgatársával, Ürmösi József

lelkéssel elméleti és gyakorlati módon ismertették a falusi gazdákkal a közösségi összefogás előnyeit. A szövetkezeti mozgalom terén Szentpál a környékbeli települések „éllovasává” vált. Pálffy megalakította a helyi Ifjúsági Egyletet, amelynek találkozóira a keze alól kikerült ifjak szívesen jártak vissza, hisz volt tanítójuk ismeretterjesztő előadásokat tartott; versmondás, felolvasás terén is képezte őket.

A kórus szervezés és karvezetés terén kiváló eredményeket ért el, két- és négy-szólamú kórusa több dalversenyen vett részt. 1913-ban megszervezte az EMKE daloskört, amely 1920-tól Dávid Ferenc Egylet Dalárda néven működött. E dalárdával 1932-ben Székelykeresztúron az egyházköri Dávid Ferenc Egylet II. dalosversenyén a kezdő férfiakorok csoportjában I. díjat és Boros György püspök adományából ezüst vándorserleget nyertek.

„Pennaforogatóként” is népnevelőnek bizonyult, a székely néplélek jó ismerőjeként ízes mondásokkal, humorral fűszerezte írásait.

Az Unitárius Irodalmi Társaság Kolozsváron 1920. augusztus 28-án tartott tagválasztó ülésén az unitárius irodalom és közművelődés terén szerzett érdemeiért rendes tagjának választotta és az év szeptember 11-én oklevéllel tüntette ki.

Gazdaságfejlesztési ismeretek hatá-
sos terjesztése terén elért eredményeiért

1935-ben az Egyházi Főtanács a Berde Mózes-díjat ítélte neki.

1938 márciusában megnyerte a Brassói Lapok országos novellapályázatát Kurátor uram a másvilágon című elbeszéléssel.

1942-ben írta *Homoródszentpál község monográfiája* című dolgozatát.

Zeneműveit nagyrészt orgonára írta. Átdolgozta az *Unitárius Énekeskönyvet*, 262 művet tartalmazó kéziratos daloskönyvet hagyott hátra. Egyházi énekeskönyvünk 1924-es kiadásánál több javaslatát is figyelembe vették.

A datki és homoródszentpáli unitárius egyházközségek Pálffy Ákos ügybuzgóságának és szakértelmének köszönhetik korszerű orgonáik beszerzését.

Munkássága elismerésül 208 egykori tanítványa díszoklevéllel tüntette ki.

Első felesége, nagymedeséri Szabó Rozália 1943-ban hunyt el, második felesége, özvegye vargyasi Soós Dimény Vilma Homoródszentpálon él (93 éves).

Életének 81. évében, 1963. augusztus 13-án hunyt el, a temetési gyászszertartást 15-én Báró József unitárius lelkész végezte.

Születése 125., halála 45. évfordulójára elkészült énekeskönyvünk 77. sor-
számú (*Hatalmas Isten* kezdetű) egyházi énekének kórusmű változata.

Pálffy Tamás Szabolcs

Valahol lenni kell...

„Valahol lenni kell egy orgonának”... Juhász Gyula szavainak szellemisége hatotta át azt a bensőséges ünnepélyt, amelyet Csehétfalván tartottunk augusztus 24-én.

Az Erdélyi Unitárius Egyház születésének 440. évfordulóját ünnepeljük ebben az évben (1568–2008), és ez méltó keretet adott a Csehétfalvi Unitárius Egyházközség megújult orgonája avató ünnepélyének, illetve a nyáron a Nemzetközi Ivó Kupa (magyarországi baráti társaság) által adományozott nemzeti lobogó megál-dásának.

A történet 2005. augusztusában kezdődött, amikor egy felemelő hangulatú falutalálkozó alkalmával az egész falu lakossága egyenként átvette a Hódmezővásárhely Tiszteletbeli Polgára címet. E találkozó után barátaink többször jártak itt, igen jelentős segítséget hozva a Nyikó menti árvízkarosultaknak – honismereti túrázókként vagy a már kétszer megszer-
vezett Orbán Balázs Szekértúra résztvevőiként [lásd előző lapszámunk 16. oldalán

– a szerk.]. Találkozásaink alkalmával érlelődött meg az a szándék, hogy közös erővel megjavíttassuk templomunk már több mint tíz éve működésképtelen orgonáját.

Kevés adatunk volt az orgonáról, de a javítás folyamán ez az ismeret valamelyest bővült. Így kiderült, hogy az 1841-es feliratú orgonát Mátisfalvi Szócs Sámuel orgonaépítő mester „újba készítette”. Azaz egy régebbi, valószínűleg a 18. századból származó orgonát épített át Csehétfalván. Pap Zoltán székelyudvarhelyi orgonajavító szerint hangszerünk Swáb Márton mester építési és díszítési stílusjegyeit hordozza magán, aki az erdélyi szász és magyar orgonaépítés közötti átmenetet képviseli. Tehát vélhetőleg az ő hangszerét újíthatta fel Szócs.

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. szeptember 17.

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalmanként, vasárnapokon, 17.30-kor. október 5., 26.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Rác Mária, Rác Norbert. Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között. szeptember 20., 27., október 25.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen. Szerkeszti: Csáki Levente. minden vasárnap reggel 8.30-kor.

A legérdekesebbek orgonánk sípjai. A fasípok a sípajkak méretezése folytán Erdélyben egyediek, az eredeti ónsípok pedig cinezésük kezdetlegessége alapján akár 16–17. századiak is lehetnek.

A felújítás szilárd szándékát aztán tetek követték. A szükséges összeg orosz-lánrészét a hódmezővásárhelyi önkormányzat és dr. Traub Alfréd adták össze, a restaurálást, helyreállítást pedig Pap Zoltán végezte el.

Augusztus 24-re tűztük ki az ünnepélyt, pontosan három évvel a falutalálkozó után. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád végezte, aki a 2Tim 1,14 alapján a ránk bízott drága kincsek megtartására buzdított. A házigazda lelkész-esperes, Lőrinczi Lajos köszöntése, dr. Kószó Péter hódmezővásárhelyi alpolgármester és dr. Traub Alfréd üdvözlése után a gyer-

folytatás a 12. oldalon

Lőrinczi Lajos

Valahol lenni kell...

folytatás a 11. oldalról

mekek műsora következett. Utána Pap Zoltán mutatta be az orgona hangszíneit, majd beszélt a hangszer történetéről, érdekességeiről.

Az ünnepély másik fontos mozzanata a frissen adományozott nemzeti lo-

bogó megáldása volt, amit id. Szombatfalvi József köri közügyigazgató végzett el az 1Kir 21,3 alapján: „Az Úr őrizzen meg engem attól, hogy odaadjam neked atyái örökségemet!”

E gyönyörű, tartalmas napot a templom melletti kertben tartott közebed tette még emlékezetesebbé. A Jóisten is velünk ünnepelhetett, mert az egyébként régóta

áhitott, de most titkos imádságokkal kíséreltetett zápor éppen időben, csak az ebéd nyugodt befejezése után riasztotta szét a társaságot. Legyen hála mindazoknak, akik támogatták az orgona megjavítását, akik új zászlót adományoztak a régi mellé – vele új reményt –, és mindazoknak, akik segítettek e lélekemelő ünnepély megtartásában.

Nagy Ferenc 70 éve lelkész

Gyermekei, unokái és a kis kükküllőszárdi gyülekezet körében ünnepelte Nagy Ferenc hetven éves lelkészi szolgálatát.

1938. szeptember 1-jén a kolozsvári Írisz-telep lelkészeként kezdődött papi pályája. Recsenyéd, Segesvár (és Fehéregyháza) és Sárd voltak a következő állomások. Pillanatnyilag ez utóbbi falu lelkésze. Hihetetlen és csodálatos „rekord”, ha az évek számát nézzük, és még lenyűgözőbb a 92 éves lelkészt látni, ahogyan még mindig szinte huszonéves lendülettel végzi szolgálatát. Az ilyen alkalmakkor elmondott közhelyek, amelyek amúgy csak megközelítően fejeznék ki Nagy Ferenc életútjának jellemző vonásait – az egyháza iránti feltétlen szeretet, hűség, a hívek gyakori látogatása és lelki gondozása –, nagyon keveset árulnának el róla. Mert Nagy Ferenc mindenekelőtt rajongással és szenvedéllyel végezte és végzi munkáját. Ő a lelkészi kényelem száműzője, egy aktív és dinamikus, újtó egyházi lelkület megtestesítője. Hetven évnyi lelkészi munka után derűvel vette számba szolgálatának minden fontos állomását, az embert próbáló, tudatromboló idöket, mert ő mindig bölcsességgel szemlélte az egymást követő politikai rendszereket és az egyházban végbemenő változásokat.

És ha Kányádi Sándor túl nagyra találta Arany kalapját, úgy én is – számos lelkésztársammal – csak ámulni tudok Nagyapám, Nagy Ferenc hatalmas palástja árnyékában: de jó lenne felnőni hozzá!

Jakabházi Béla-Botond

Juhász Ákos dédunokája a napokban Európa térképét színezte. Minden országra jutott egy szín. Közben bosszankodott: „Miért ilyen nagy Törökország? Kifogy a lilám!”

Arra gondolok, hogy egy életpálya is olyan, mint egy térkép. Térkép, amelyet mindenki maga rajzol: kiszínezi, öceánt, lila partot fest, határvonalakat húz. Ha a térkép jó, tisztán látjuk helyünket, nem tévedünk el. Sőt, másoknak is segítünk, hogy eligazodjanak saját térképükön. Gondos munkát kíván ez a térképkészítés. Minél többet foglalkozunk vele, annál szebb, pon-

tosabb, teljesebb lesz. Van, aki élete derekán belefárad, elfásul vagy kényelemből fölhagy vele. Vagy éppen teljesnek látja; úgy érzi, eleget dolgozott rajta. Avagy újat kezd, mert úgy tűnik, valahol az előzőt elrontotta. Szerencsés és boldog az az ember, aki nem teszi le az ecsetet, folytatja a nagy rejtélyek rajzolását, feltérképezését, aki minden nap hozzátesz egy ecsetvonásnyit, finomítja a régit, esetleg egy-egy vonalat megvastagít, másikat súlyvesztetten elhalványít. Nem sajnálja a festéket, soha nem sopánkodik, nem panaszkodik. Élvezi a mindennapos új rálátást, új szemszöveget, kihívást. Felülvizsgálja önmagát, titkokat fedez fel, és keresi a teljessé tehető részeket.

A Nagyapám hetvenéves lelkészi pályafutása során elkészített térképet színesnek, izgalmasnak, harmóniát és lendületet árasztónak látom. Kükküllő-kék tengerek, vad-zöld szigetek, meleg narancssárga partok, szelíd őszi dombok, fehér templomtornyos menedékek. Jól kidolgozott, erős és merész vonalak.

Három dolog teszi különlegessé ezt a térképet.

Az egyik a zene. Zenélő térkép! Tökéletes harmóniában zeng a sok személyre szabott gyerekdal a téli tájak karácsonyi énekével. A megzenésített versek dala a pattogó indulókkal. Bárhová tekintek is a térképen, egy-egy akkord magával ragad. Színek és hangok.

A második a humor. Aki a térkép közelébe kerül, jókedvre derül. Minden részlet egy-egy szófordulatot rejt magában. Így e találkozás valóságos élmény lesz.

A harmadik különlegessége, hogy ez a térkép mások szolgálatára készül. Nem öncélú a színezés, nem önmagáért van, hanem a közösségért, közösségekért. A térképnek küldetése van.

Derűs, gyönyörű, erőt, kitartást és meg nem alkuvást sugárzó ez a térkép!

S közben nézem a magam térképét is. Sok még a színezni való. De előttem a példa, a mérce. Ezt köszönöm ma színes és zenés szeretettel drága Nagyapámnak!

Juhász né, Jakabházi Annamária

Nőnek lenni jó

Verőfényes őszi nap köszöntötte szeptember 6-án a székely-unitárius szellemiség központjában, Székelykeresztúron az UNOSZ-Közgyűlés és Konferencia résztvevőit.

A Közgyűlés – kis csúszás után – a zászlók bevonulásával kezdődött. A késés oka a találkozás öröme volt, hiszen régi ismerősök köszönthették egymást. Hogy mégis minden a program szerint haladjon, arról az UNOSZ elnök-asszonya, Asztalos Klára finoman, de határozottan gondoskodott egy csengő segítségével.

A zászlók bevonulása közben a résztvevők az unitárius Indulót énekelték. Asztalos Klára elnöknő imája után elhangzott a megnyitó, majd az üdvözlőbeszéd következett. Először dr. Szabó Árpád püspök köszöntötte a jelenlevőket, majd Lőrinczi Lajos esperes. Ezt követően jólesett hallani Szombatfalvi József lelkész verses köszöntését és Raffai Emil polgármester üdvözlő szavait.

A köszöntők után a torockószentgyörgyiek elhozták az egy évig féltve őrzött kincsüket, az UNOSZ-vándorabroszt. Koppándi Éva tiszteletes asszony szavai hűen fejezték ki a vándorabrosz képviselő szellemiségét, a munkás-sokszínű összetartozást. Ezt a kincset fogadta nagy szeretettel a székelykeresztúri nőszövetség nevében Szombatfalvi tiszteletes asszony.

Ezután került sor az új zászlók megáldására. Idén húsz nőszövetségi zászló vonult be a templomba, ebből négy új zászló és három új vándorabrosz-háromszöget áldott meg a püspök.

Az áldást követően megkezdődtek a közgyűlés munkálatai. Elhangzott az elnöki beszámoló, a titkári jelentés és a pénzügyi beszámoló. A múlt esztendőben elhangzott néhány javaslat az Alapszabályzat változtatására. Ezeket a javaslatokat mostanra kidolgozták, a közgyűlés elé terjesztették, azokat ez utóbbi elfogadta, így kerülhet majd jóváhagyásra a Főtanács elé. A változtatások közül kiemelendő: az UNOSZ az erdélyi és nem a romániai unitárius egyház szervezeteként fog működni. Ez csupán megnevezésbeli változást jelent. Ezenkívül változott a tisztségviselők megválasztására vonatkozó szabály, amely a három mandátumra történő megválaszthatóságot törölte el. Az elnök ezután a harmadik mandátum lejártával is megválasztható lesz.

A közgyűlés határozatainak elfogadása után került sor az ünnepi istentiszteletre, amelyen Makkai-Ilkei Ildikó lelkész nő szolgált. Különleges élményben volt részünk, szép szavai és gondolatai megnyugtató hangján jutottak el hozzánk. Prédikációjában a nő szerepét hangsúlyozta a világban, kiemelve az anyaság szerepét. Szavai hatására megeredtek a könnyeink, és megtisztulva, megnyugodva néztünk a következő napirendi

pont elé. De előbb meghallgathattuk a székelykeresztúri egyházközség énekkarának és ifjúsági egyletének közös műsorát. A prédikáció és az ünnepi műsor előkészítette lelkünket Sigmond Júlia előadásának befogadására, amelynek címe *Önkéntesség, szolgálat alázat* volt. Már tavaly tudtuk, amikor felkérték Júliát az előadás megtartására, hogy szép, lélekemelő élményre számíthatunk majd. Maga az előadás fölülmúlta minden várakozásunkat. Az előadó a szeretet erejéről beszélt, ami abban segít, hogy alázattal végezhesünk önkéntes emberszolgálatot. Tudjuk, minden szava mögött aranyfedetként állnak tettei, ahogyan Jakabházi Vera hozzászólásában kiemelte. És miért ez a tudatos ember- és egyházzolgálat? Miért hajoljunk szeretettel az idősekhez, rászorulókhöz? Miért kellene több „csángó tehén”? Válaszul álljon itt az előadásból kiemelt Mécs László-verssor: „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld.” Úgy érzem, sokan mentünk úgy haza, hogy erőt érzünk magunkban az alázatos önkéntes szolgálatra, hogy ezzel megpróbáljuk szebbé-boldogabbá tenni – ha nem is Földünket, de – a mi kis Tündérországunkat.

A hozzászólások után sor került a közgyűlés és konferencia munkálatainak értékelésére és a záróbeszédre. A záróbeszédet a főtisztelendő asszony, az UNOSZ társelnöke mondta. Tizenkét évvel ezelőtt a főtisztelendő asszony egy kaput nyitott ki számunkra mosolyával, kedvességével, érdeklődésével. Beszédében utalt ennek az időszaknak a kellemes és szép élményeire, a közös munka örömeire. Szavaiból éreztük felénk áradó szeretetét. Ahogyan beszédében elhangzott: „Kell még egy szó, mielőtt mennél, kell még egy ölelés, ami végig elkísér...” Ezekkel a gondolatokkal a főtisztelendő asszony mindannyiunkat megölelt. Köszönjük!

Az ideai találkozóra igen szép asszonytársaság (382 személy) érkezett. Főhetett volna a vendéglátók feje emiatt, de Szombatfalvi József lelkészt és Annuskát, valamint a szervezőket nem lehetett zavarba hozni. A nagyszámú vendégsereg kifogástalan szervezésnek és ellátásnak örvendett. Ezt is köszönjük a magam és a résztvevők nevében.

Az asztaltól felállva nehéz szívvel búcsúztunk egymástól és a szervezőktől. Reméljük, jövőre újra együtt lehetünk Isten segítségével.

Hazafelé tartva az járt az eszemben, hogy jó nőnek lenni. Ebben erősített meg a székelykeresztúri UNOSZ-konferencia.

Kecskés Noémi

A *Nők Világa* terjesztésére 2009-ben is folytatjuk az előfizetési rendszert. Ezzel olvasóink rövidebb idő alatt, közvetlenül postán juthatnak hozzá minden lapszámhoz.

ÚJDONSÁG! 2009-ben a *Nők Világa* 4 száma fog megjelenni: az eddigiek mellett lesz vakációs szám is. Az előfizetés egy évre 9 lej. **Sigmond Júlia** várja az előfizetők jelentkezését 2008. december 31-ig postán, személyesen vagy a körilelkész közvetítésével.

Postacím: 400750 Cluj-Napoca, OP1, CP200.

Torockószentgyörgyi nők látogatása Mezőkövesden

Legbelülről, erőteljesen éreztük át, mit jelent az együvé-tartozás, amikor augusztus 1-jén egy tizenhét tagból álló csoport háromnapos kirándulásra indult a magyarországi Mezőkövesdre. A kirándulást Koppándi Éva tiszteletes asszonynak köszönhetjük, aki meghívott minket szülővárosába, sőt meg is szervezte az ott eltöltött időt.

Mezőkövesdre való megérkezésünkkor meleg fogadtatásban részesültünk a tiszteletes asszony családjánál. Süteménnyel, üdítővel kínáltak minket, vörösborral köszöntötték azokat, akik először lépték át a határt Magyarországra.

A szálláson való elhelyezkedés után városnézésre indult a csapat a lelkes házaspár vezetésével. Csodáltuk a gyönyörű, nyugodt kisvárost, és persze nem tudtunk – pedig tudtunk volna – feleletet adni a tiszteletes úr szónoki kérdésére: „Hogy tudta ez a drága asszony itthagyni ezt a várost, hogy hozzám jöjjön, Torockószentgyörgyre?”

Meglátogattuk a Kis Jankó Bori tájházat, a bútorfestő tájházat és egy alkotóházat, amely a legrégebbi a városban. Mindenhol érdekességeket fedeztünk fel.

Este ismét visszaérkeztünk a tiszteletes asszony szülőházába, ahol az édesanyja bográcsgulyást főzött. A kiváló vacsora után Botika születésnapját ünnepeltük és daloltunk – egymást is köszöntöttük. Torockószentgyörgyi festett tárgyakkal ajándékoztuk meg a háziasszonyt.

Péntek reggel a szomszéd városba, Egerbe indultunk városnézésre. Meglátogattuk a hatalmas bazilikát, majd végigmentünk a sétaterén a Dobó utcáig, ahol a várfal tornyosult elénk. Felmentünk a várba, körbejártuk, és pár percre megálltunk Gárdonyi Géza sírhantja mellett is. Ezután kocsival a Szépasszony-völgybe mentünk. Ebéd után megnéztük a domboldalban sorakozó borospincéket és be is tértünk az egyikbe egy-egy pohár borra. A séta után a Zsóry fürdőbe is ellátogattunk, meg is mártóztunk a gyógyfürdőben.

Ezen a hétvégén Matyófüldi Folklor Fesztivált tartottak Mezőkövesden. Szombat este mi is részt vettünk a néptánc-együttesek előadásán. Fellépett egy kanadai néptáncgyűttes, a magyarországi Hajdú, Szilas és Matyó néptáncgyűttesek. Az

A 2008. szeptember 6-i Nőszövetségi Közgyűlés határozatai

1. A dévai imaház díszítésére adományozott kézimunkák az UNOSZ és az egyházközség gondozásában végleges helyre kerülnek 2008. november 1-jéig. Ezért a kiválasztott kézimunkák beküldési határideje 2008. szeptember 30.
2. Az UNOSZ és a helyi nőszövetségek szorgalmazzák az intenzívebb tevékenységekben való részvételt, az egyházi énekek közös éneklését, nőszövetségi összejevelek alkalmával az énekek tanulását.
3. Az UNOSZ és a tagszervezetek 2009-ben készítsék elő az unitárius nőszövetség fennállása 100. évfordulójának méltó megünnepeletét a 2010. évben az UNOSZ-konferencia keretei között is.
4. Az UNOSZ konferencia minden résztvevője – lehetőségei szerint – egy kisebb összeggel járuljon hozzá a szervező nőszövetség költségeinek fedezéséhez.
5. Szorgalmazzuk a kommunikáció javítását az UNOSZ és a körüli nőszövetségek között, illetve a helyi nőszövetségeket egymás között.
6. A nagyobb nőszövetségek karoljanak fel egy-egy kisebb, szórványban működő nőszövetséget!
7. Az UNOSZ vezetősége látogassa meg azokat a nőszövetségeket, ahol a tevékenység lankad és ahol erre igény van.
8. A *Nők Világa* terjesztésére tovább szorgalmazzuk az előfizetési rendszert.

előadást táncház követte, amelyben matyófüldi táncokat tanulunk, de még török, spanyol, olasz táncokban is kipróbálhattuk magunkat.

Vasárnap katolikus misén vettünk részt, ezt követően meglátogattuk a Néprajzi Múzeumot. A közös ebéd után elbúcsúztunk, és útnak indultunk hazafelé.

Adjon a jó Isten kitartást a lelkes házaspárnak, hogy velük együtt még sok kellemes pillanatot megéljünk Torockószentgyörgyön vagy máshol a nagyvilágban!

Imre Elvira

ifjúsági oldal

Isten szép!

Évek óta a nyár egyik legszebb pillanataként élem meg, amikor végigkövethetem, hogyan kovácsolódik össze egy hét alatt egy negyven főből álló gyermekcsapat, és hogyan lesznek ők közösség a hét befejeztével. Igen, a nyári egyházi gyermektáborokból beszélünk! Azokról az egyhetes mesékről, csodákról, amelyeket igazán csak az ért meg, aki legalább egyszer eljön s részt vesz.

A hét elején, az érkezés napján érdemes végignézni, ahogy megjelenik az a negyven, ötven, sőt akár nyolcvan gyermek.

Alig ismernek valakit, keresik a helyüket a táborban, nagyokat hallgatnak, és bizonyára valami olyasmit gondolnak magukban, hogy „te jó ég, én ezt nem fogom kibírni! Miért is jöttem el?” Aztán végre történik valami, megkezdődik az elszállásolás, majd a játék, és mintha kezdene kialakulni valami. „Lehet, hogy nem is lesz annyira rossz ez az egész” – mondja magában az ifjú. Aztán jön az este, amikor már megkezdődik a barátkozás igen érdekes folyamata, az első közös program, majd az első közös éjszaka, amiről minden táborozó („öreg” és fiatal egyaránt) tudja, hogy bármennyire kínlódnak is a nagyobbak a „fegyelem” fenntartásán, úgyis hajnalig tartó nevetgélésről, poénokról és kuncogásról szól. És lehetne folytatni ezt a napi beszámolót, majd nem minden pillanatot megragadva. Azért mégsem fogom ezt tenni, inkább azt említem, ami aztán az

utolsó napon történik. Ekkorra már nagyjából mindenki jócskán fáradt, ám az az igazán érdekes ezen a napon, hogy már nem egy szedett-vedett társaság lép szemünk elé, hanem egy jól összeforrott csapat, amelynek tagjai igen szoros barátságokat szőttek egymás között, és akik egyáltalán nem akarnak elválni egymástól. Hát igen, ezt a folyamatot végigélni nem adatik meg mindenkinek, és én hálás vagyok a Fennvalónak, hogy engem ebben a látványban részesít.

Az idén négy tábort szerveztünk: az angol nyelvű tábort Lókodon, egy nyolcvan résztvevős tábort Székelykeresztúron, a XIV. Szórványtábort Várfalván és egy gyermektábort szintén Lókodon. Hozzávetőlegesen 200 gyerek számára nyújtottunk egy kis ízelítőt abból, milyen lenne a világ, ha álmai valóra váltásán fáradogna minden jóérzésű ember. Az idei témánk igen rejtélyes cím mögé burkolózott, ami így hangzott: *Isten szép!* A döntés azért maradt e talán szokatlan szófordulat mellett, mert az idei program előkészítői úgy vélték: a tökéletes jóság és igazság mellett meg kell mutatni a kisebbeknek a tökéletes szépséget is, vagy legalább annak képmását, az embert, illetve az ember alkotásait. Így aztán elindultunk a művészetek ágas-bogas ösvényein, hogy teremtjük újra a világot. A véletlen úgy hozta, hogy a reggeli áhítatok sorozata is a teremtéstörténet egyes napjait kísérte végig, így könnyű volt a hetet záró istentisztelet alkalmával párhuzamot vonni a két elem között.

Világteremtésünk első lépcsőfoka a színház területére vezetett minket. Kiderült, hogy a vallás és a színház azonos töről fakad, s hogy az embernek örök vágya az, hogy lássa maga előtt az életet, vagy mutassa be másoknak a szépen kidolgozott történetet. Majd mi magunk is színészkedni kezdtünk. Bibliai történeteket mutattunk be, hogy szórakozzunk és szórakoztassunk. Így a teremtett közös világunknak színpadot, játékeret adtunk. Jöhetett a következő nap, ami az irodalomról szólt. Sokan berzenkedtek amiatt, hogy még a táborban is írni kell, de félelmeik többnyire szertefoszlottak, mikor látták, hogy az itt elkövetett „írogatás” egészen másról szól. Mindannyiunk számára kiderült, hogy szavakkal is lehet festeni; hogy ha megfelelően mondasz el valamit, akkor bennünk megszületik a kép; hogy írni jó, és olvasni sem kutya. Második napunkon tehát világunkat betöltötte a szó, a betű, az írás. Harmadik nap a mozgás, azaz a tánc volt. Színpados, beszédes világunkban végre megjelent a mozgás, a test imája, amivel köszönömöt mond Teremtőjének.

És táncoltunk meg beszélgettünk sámánokról, táltosokról, dervisekről, és ki tudná felsorolni, hogy még mikről. Aztán megint táncoltunk, csárdást jártunk vagy rock and roll-oztunk, vagy csak úgy szabadon mozgattunk a testünket valamilyen zene ritmusára. A negyedik napon következett a festészet, és színekkel gazdagítottuk világunkat. Végigszáguldottunk a festészet történetén, de ennél fontosabb az, hogy rajzoltunk, ragasztottunk, érzéseket festettünk színek és formák segítségével. Az ötödik napon aztán valami felcsengett, és megszólalt a zene, illetve tudatosult bennünk az, hogy létezik, és már énekeltünk is, sok

zenét hallgattunk, meg hangszereket készítettünk. Végül a hatodik napon egy egész tábort foglaltunk össze, és rádöbbenettünk arra, hogy világunk közepén mi magunk állunk, az ember, és gyönyörködik abban, amit Isten nekünk adott, és lehet, hogy ezekben a pillanatokban mi is gyönyörködtünk egy kicsit, és megértettük, hogy a világ, benne az ember – és mindenképpen Isten – mind-mind nagyon szép!

Hát ennyi egy tábor „keresztmetszete” dióhéjban. A lényeg amúgy sem itt van, hanem azon, hogy néhány gyermekünk egy hét alatt világot teremtett. Ennél jobbat pedig nehezen lehet elképzelni...

Rácz Norbert

„Hát én immár kit válasszak?” – 1

A párvalasztásról, mint a mindenkori család alapjáról beszélni olyan, mintha arra vállalkoznánk, hogy szavakba öntsek egy gyönyörű természeti képet. Szinte lehetetlen a kettő szépségét, csodáját, rejtett törvényszerűségeit leírni, hiszen az általuk nyújtotta élmény csakis a színek, fények, illatok, hangok, érintések, érzések és gondolatok együttesében érhető nyomon. Arról beszélni, amit az ember már teremtése óta tud, érez, alkalmaz, bizony fölösleges okoskodásnak, erőlködésnek tűnhet.

Így aztán előadásom kezdetén megtréfálva a rációt, a jelenlévők képzeletét hívom segítségül, s egy olyan történetet elevenítek fel, amely mindenki számára ismert, s mely a megértés mélyebb rétegeihez vezethet.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy sértődött, gonosz tündér, aki megjósolta, hogy Csipkerózsika meg fogja szúrni az ujját az orsóval, és holtan fog öszszerogyni. Egy másik tündér százévnnyi alvásra enyhítette az átkot. Tizenöt éves korában Csipkerózsika valóban megszurta az ujját, és mély álomba merült. Ugyanabban a pillanatban a kastély összes lakója elaludt. A következő száz évben számos herceg próbált áthatolni a lány köré nőtt bozótban, ám mindegyikük kudarcot vallott. De a száz év leteltével megérkezett az a bizonyos királyfi, aki végül bejutott Csipkerózsikához. Arról a napról a mese így tudósít:

„Akkor a királyfi felsóhajtott, s végül így szólt:

– Ha száz ilyen erdő áll is az utamba, nekivágok, és fölkeltem álmából Csipkerózsát!

A jó öreg hiába tartóztatta, a királyfi nem hallgatott rá, s egy szál karddal nekiindult a bozótban. És ahogy a szélére ért, és fölemelte a kardját, hogy utat vágjon magának a tuskés indák közt, a sűrű sövény egyszeriben kivirágzott, a bokrok bókolvá szétváltak előtte, sértetlenül átengedték, aztán szelíden ismét összeborultak utána. Mert éppen ekkor telt le a száz esztendő, és ez volt az a nap, amelyen föl kellett ébrednie Csipkerózsának.

A királyfi pedig ment a virágos vadonban; egyetlen ág nem tartóztatta fel, egyetlen túske nem karcolta meg. Belépett a kastély udvarára, és körülnézett. A lovak ott feküdtek az istállóban a szal-

folytatás a 16. oldalon

Lakatos Csilla

Hát én immár...

folytatás a 15 oldalról

mán, és aludtak; a foltos vizslák és agarak ott heverték a tornác alatt, és aludtak; és a háztetőn fönt ültek a galambok, fejüket a szárnyuk alá dugták, és bóbiskoltak. [...]

A királyfi csak ment tovább, egyre tovább, végig a palotán, végig a hosszú folyosón, teremről teremre, szobáról szobára a néma, százesztendős csöndben, s itt már nem látott mást, csak egy-egy mozdulatlanul alvó pókot, porlepte, kerek hálója közepén. Végül elért a torony aljába, fölment a csigalépcsőn, benyitott a kis kamrába, és meglátta az ágyon az alvó Csipkerózsát.

Egy pillanattal úgy állt ott, mint akit megbűvöltek, mert a királylány olyan szép volt, amilyet ő még csak elképzelni sem tudott. Nézte, nézte, és moccani sem mert, mintha attól félne, hogy ha fölébreszti, egyszeriben eltűnik a szeme elől, mint egy tündér. Aztán halkán, lábujjhegyen odament hozzá, térdre ereszkedett az ágya mellett, és megcsókolta.

Ahogy az ajka hozzáért, Csipkerózska sóhajtott egyet, arca kipirult, szeme föl pattant; mosolyogva nézett a királyfira, úgy kérdezte:

– Ki vagy te?

A királyfi pedig felelte:

– Eljöttem hozzád, hogy felébresszelek százesztendős álmodból, és megkérjem a kezedet. Csipkerózska nem szólt semmit, csak odanyújtotta neki a kezét, és odahajította fejét a vállára. [...] A királyfi pedig feleségül vette Csipkerózsát, hét országra szóló lakodalmat ültek, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.”

Amint azt imént hallhattuk, Csipkerózsika csak azért ébredhet fel, mert szerelmese megcsókolta őt. Egy másik mesében, amikor Hófehérekét magával vitte a királyfi, a lány élettelenül feküdt a koporsóban, s pusztán véletlen, hogy felköhögte a torkán akadt mérgező almadarabot, és életre kelt. Hamupipóke megpróbáltatásai is csak akkor értek véget, amikor kiderült, hogy ráillik a lábára a cipellő.

E történetek mindegyikében a megmentő valamilyen formában kimutatja leendő menyasszonya iránt érzett szerelmét. A hősnők érzelmeiről azonban nem tudunk meg semmit. Abból, ahogy a Grimm testvérek elmondták a történeteket, nem derül ki, szereti-e vajon Hamupipóke a királyfit, bár abból a tényből, hogy háromszor is elment a bálba, hogy

találkozzék vele, levonhatunk bizonyos következtetéseket. Csipkerózsika érzelmeiről mindössze annyit tudunk meg, hogy barátságosan rámosolygott arra, aki megszabadította a varázslat alól.

Úgy tűnik, ezek a mesék szándékosan kerülnek azt az állítást, hogy a hősnő hirtelen szerelmessé válna. Az a benyomásunk, hogy még a tündérmesék sem igen bíznak az első látásra kialakuló szerelemben. Ehelyett arra utalnak, hogy a szerelemhez sokkal több kell, mint hogy a lányt életre keltse vagy kiválassza egy királyfi. (Bettelheim, 1988)

Előbb vagy utóbb mindannyiunk életében eljön az az idő, amikor életünk központi kérdése a közismert népdal: „Hát én immár kit válasszak?” kulcskérdése lesz. A népdal „Te engemet, s én tégedet” válasza már arra az élethelyzetre vonatkozik, amikor a leány és a legény eldöntötte, hogy egymást választják társként, házastársként, s erről egymással kötnek szövetséget. Hogy milyen út van a kérdés és a pár további életét meghatározó válasz között, erről gondolkodunk – folytatásokban – a következő számtól kezdve, ahogy mondani szokták „a teljesség igénye nélkül”.

Felejthetetlen napok Várfalván

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet nyári rendezvényeinek záró mozzanata az augusztus 21–24. között, Várfalván megszervezett XXXII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia volt. E szünetben utolsó alkalom arra, hogy 240 unitárius és más felekezeti fiatal együtt pezsejen a hangok és arcok kavalkádjában.

Hosszú úttól elcsigázott fiatalok kószáltak be csütörtök délután a dombok szegélyezte Aranyos-menti faluba, Várfalvára. A találkozás öröme gyorsan lemosta az út porát. A tömegben apró arcok is feltűntek. A szüleikkel érkezett gyerekek voltak ezek a kisemberek, akik színt és derűt varázsoltak az egész rendezvény idejére. Az ünnepélyes megnyitó istentisztelettel kezdődött. Az istentisztelet szónoka, Rácz Norbert közvetlenségével felszította mindannyiunk figyelmét. A fesztelen hangulatban igazán önmagunk lehettünk, és érezhettük, hogy helyünk van ebben a sokarcú csapatban. A helyi gyakorló segédlelkésznek, Sipos Lászlónak és a Kolozs-tordai egyházkör felügyelő gondnokának, Kolozsi Ernőnek köszöntő szavai után átvonultunk a művelődési házba, ahol a várfalvi vasárnapi iskolás gyerekek aranyos és nagy odaadással játszott előadását tekinthettük meg. Ezek után az üres gyomrok is megelégedésre lelhetek. A napot a már hagyományossá vált csütörtök esti tábortűz zárta, amely kiváló alkalom volt a csendes beszélgetésre vagy akár az éneklésre.

Péntek reggel fedők csattantak a fejünk felett, jelezve, hogy a konferencia új napjára ébredtünk. A reggeli áhítat csendje ellensúlyozta a zajos ébresztőt. A délelőtti folyamán két előadás hangzott el Lakatos Csilla miskolci unitárius lelkész, pszi-

chológus és Czákó Gábor író, publicista és képzőművész előadásában. Úgy érzem, csak szegényiténé beszámolómat, ha az előadások tartalmának száraz összefoglalását nyújtanám. Ehelyett innen-onnan összeolvasott jegyzetekből idézem előadóinkat. Remélem, mindenki talál majd magának való gondolatot. Olyat, amit érdemesnek talál továbbgondolni. Czákó Gábornak a család társadalomtörténeti szerepéről szóló előadásában hangzottak el a következő mondatok:

Ember az a lény, amely mellett a kultusz nyomai kimutathatók. A legnagyobb szám az egy, mert Isten is egy, a többi szám az egyet osztja meg.

Az egy jó elosztása nem a kettő, hanem a pár.

A férfi és női princípium csak együtt igazi, különben hamis tükrök, fél testek.

Manapság fordult a kocka: családomat, hazámat áldozom magamért, és nem fordítva.

Senki olyan törvényt nem hozhat, amely más üdvösségét akadályozza.

A család nem demokratikus intézmény, hiszen négyévente nem tartunk választásokat arról, hogy ki legyen az anya, az apa stb. A családban egy dinamikus hierarchia működik.

A szexualitás csömörszerző alkalom (is lehet).

Zseni az, aki a Nappal kel.

Lakatos Csilla a párválasztásról tartott előadást, ahol a következő gondolatok szólaltak meg:

A szerelem fontos, de nem elégséges a párkapcsolatban.

Mindenki a hasonlónak örül. Az ellentétek ugyanakkor vonzzák egymást.

„Zsák megtalálja a foltját.”

A vélemények hasonlósága fokozza az önbizalmat.

A túl nagy különbségek harcot, nem pedig kiegészülést szülnek.

Mindenki azt keresi a másokban, ami kimaradt az életéből, amire szüksége van.

*A párválasztás legfontosabb motívuma az összeállítás.
Nem kell elsietni a dolgokat, az idő megéri arra, hogy a megvalósíthatatlannak tűnő dolgok maguktól megoldódjanak.
Az egészséges házassági kapcsolat lényeges része, hogy nő és férfi mennyire tudja megélni másságát.
Az eredményes kapcsolat érdekében tudatosnak kell lenni.*

A fő előadások után kiscsoportos megbeszélésekre került sor. Mindenki érdeklődési köre szerint választhatott a változatos témák közül. Lakatos Csilla és Pál Tünde pozitív pszichoterápiás tanácsadó a párkapcsolatok továbbfejlődési lehetőségeiről beszélgetett az érdeklődőkkel. Györffy Emőke kolozsvári ügyvéd jogi megközelítésből szemlélte a családot. Székely Kinga-Réka homoródszentpéteri lelkész jelen és múlt keresztüztében vizsgálta a keleti és nyugati ember családképét az erről beszélgetni kívánókkal. Az előadások alatt gyarapodott tudásunk és üresedett a hasunk. A kiscsoportos beszélgetések után így mindenki által kiérdemelt ebédre került sor. Az ebédszünet azonban gyorsan véget ért, és ismét kedvünk szerint tevékenykedhettünk. Választhatunk filmklub, textiltűzés, bőrzés, domborítás és foci közül. A nap végén áhítatra gyűltünk ismét össze, majd az éjszakába táncoltuk magunkat.

Reggel fél kilencet mutat az óra. Egy reggeliző nagy csapatra számítok a csűrben, de csak néhány bambuló, álmos szemet lá-

tok. (Akárha a magamét. Engem is álmomból ráztak fel.) Hát, igen, ez az a reggel, amikor elaludtunk, de hála az éberebbeknek, az élet beindul a konferencia második napján is. Gyors reggeli után az áhítaton végre sikerül elhesegetni az éjszakai álmot szemünkből. Éberem fülelünk a soron következő két előadásra. Barlay Tamás, a Duna Televízió vallási műsorainak vezető szerkesztője és Zöldy Pál családterapeuta és magatartás-kutató közösen tartott előadást a családi életre való felkészülésről. Majd Székely Kinga-Réka, személyes emlékek megosztása közben, a

nemzedékek családban levő jelenlétéről mesélt. Az előadáson elhangzó értékes mondatokat ezúttal is tarsolyunkba gyűjtöttük:

Egy „öreg” civilizáció nem siet sehová.

Egy család csak akkor tud működni, ha megvan a közös cél, akarat, és mindenki tudja a dolgát.

*Az életfád milyensége tőled függ: gyarapítod az ágait vagy sem?!
Hogy a következő nemzedék mit vesz át tőlünk, az értékel minket.*

folytatás a 18. oldalon

Demény Enikő

Az ODFIE tisztújító küldöttgyűlése

Augusztus 8–9-én Székelyudvarhelyen ülésezett az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) Küldöttgyűlése. A szervezet legfőbb döntéshozó szervének tagjai: a Választmány (3 elnökségi taggal és 12 egyházköri képviselővel), a működő fiókegyletek két-két képviselője, továbbá a jelenleg nem működő ifjúsági egyletek egy-egy küldötte. A küldöttgyűlésen tanácskozási joggal részt vettek az Ügyvezető Testület tagjai is.

A legfontosabb napirendi pontok az ODFIE elmúlt kétévi működésének számbavétele, az ODFIE közeljövőbeli stratégiai tervének elfogadása, az alapszabályzat és egyes belső szabályzatok módosítása, valamint a választások voltak. Az ülés gerincét a belkapcsolatok értékelése (a helyi ifjúsági egyletek te-

vékenységének elősegítése) képezte, hiszen a szervezeti élet alapját képező fiókegyletek működésének hiányában minden más elveszti értelmét. Az egyházköri képviselők, az ifjúsági lelkész és a szakosztályvezetők beszámolójából egyaránt kicsengett, hogy a különböző társadalmi változásoknak köszönhetően egyre több energia befektetése szükséges ahhoz, hogy érdekelte tegyük a fiatalokat az egyletezés iránt. Ennek ellenére nem szabad elcsüggedni, hanem változtatni kell rendezvényeink és egyéb programjaink kínálatán. Ápolni kell a szellemiséget, a vallásosságot, még több egyletlátogató körutat kell szervezni és újabb ifjúsági lelkészségek létrehozása szükséges – hangzottak el a következők mellett beszéltünk

külkapcsolatainkról, kiadványainkról, gazdasági helyzetünkről és jövőbeli kilátásainkról is.

A küldöttgyűlés végén sor került a választásokra. A jelenlévők úgy döntöttek – elsősorban a hiányos létszámra való tekintettel –, hogy az egyházköri képviselők megválasztását elhalasztják egy-egy, 2008. október 19-i határidővel tartandó egyházköri küldöttgyűlésre. Ezek előkészítéséért és lebonyolításáért a jelenlegi képviselők és az Elnökség tagjai felelnek. Az ODFIE új vezető tisztségviselői a választások eredményeként: Rácz Norbert elnök, Sándor Krisztina és Jobbágy Júlia alelnökök.

Az ODFIE a jövőben is olyan fiatalokat tömörítő szervezet kíván lenni, amelyre a szellemiség, a vallásosság és a kultúra ápolása mellett a barátság, a jókedv és a segítőkészség jellemző.

Vas Réka

Felejtethetlen napok...

folytatás a 17. oldalról

A gyermekeink várják tőlünk, hogy megmutassuk, mi a rend. Álmodni tudni kell, ha nem tudsz, elsodródsz. Az álmokat nem megvalósítás miatt álmodjuk, hanem mert szükséges egy tér, ahol lélegezhetünk.

A nők az összekötésen, míg a férfiak a szétválasztáson szorgoskodnak.

Ami fáj, abból tanulsz.

Nem az önmegvalósítás a célunk, mert attól elpusztulunk.

A férfi csak építi a házat, a nő alakítja lakássá.

Amellett a férfi mellett érzi jól magát a nő, aki tud helyet adni maga mellett.

Isten karókat állít mellénk szüleink, nagyszüleink, keresztszüleink személyében.

A nő tudja, hogy a természetnek van egy rendje, ezért alázatosabb, mint a férfi.

Van boldogság a házasságban, de a házasság munka.

A legjobb felkészülés a családi életre az, hogy megpróbálsz szeretben élni még a legellenzenvesebb emberrel is.

Nem azt a nőt kell elvenni, akivel tudsz élni, hanem aki nélküli nem tudsz élni!

A gyermek a szeretet testét öltése.

Ahol nincs semmi gond, ott nem lehet örömet érezni.

Az előző naphoz hasonlóan a délután nagy részét a választható kiscsoportos megbeszélések töltötték ki. Barlay Tamás, személyes példájából ihletődve, a nagycsaládban-élés szépségeiről, illetve az ezért hozott áldozatokról beszélt. Zöldy Pál a családon belüli kommunikációról tartott műhelymunkát. Lakatos Csilla és Pál Tünde pedig a rítusok családban betöltött fontosságáról beszélt. Az íjászat iránt érdeklődők – Zöldy Pál irányításával – összemérhették ügyességüket az ebédszünetben. A sok jelentkezőt vonzó íjászkodás után sor került a választmány és az egyházkörök képviselőcsapatai közötti vetélkedőre. A szórakoztató próbák lelkes közönséget toboroztak a versenyrészek idejére. A szurkolással együtt járó folyamatos ricsaj után az esti áhítat hozott néhány szótlán pillanatot.

Zenei stílusban változatos est várt ránk a konferencia utolsó teljes napján. Előbb az ODFIE által frissen kiadott haranglábi népzenei lemez bemutatására került sor ünnepélyes keretek között. A lemezbemutató díszvendégei a Haranglábról érkezett népdalénekesek voltak: Balogh János, Szilágyi Erzsébet és férje,

valamint Tökés Lehel, a lemez eszmei szerzője és egyben szerkesztője. A János bácsi által ízesen elmesélt fiatalkori szerelmi emlékek és az erőteljesen megszólaló népdalok lendülettel töltötték be a kultúrotthon termét. Csodálattal töltött el az előtünk járó nemzedék nem múltó elevevése és természetes bölcsessége. Egy pillanatig talán azt érezhettük, hogy mi vagyunk az idősek, ők pedig azok, akikről azt mondják, hogy lélekben örök fiatalok maradnak. Tanulhatnánk tőlük valami nagyon lényegeset: az élet könnyedségét, a dolgok egyszerűségét és a nem lankadó optimizmust.

A népzene óra után a csikszeredai Role együttes hozta meg a stílusváltást. A kultúrotthonban sorakozó székek pillanatok alatt a terem szélére kerültek. Szőnyegünk nem volt, de a hang-erőt és táncos kedvünket a felsőig fokoztuk. A buli valamikor az éj közepén ért véget. Egyesek aludni siettek, mások úgy döntöttek, hogy gitár- és énekszó mellett megvárják a virradatot.

Ismerős hangzavar. Ismét ébresztő. Vasárnap reggelre ébredünk, a konferencia utolsó napjára. A többség még vagy már alszik, ezért kevés emberrel találkozom kilenc órakor. Néhányuk számára a reggeli is kimarad az alvás kedvéért. A záró istentiszteleten gyűlünk össze (szinte) teljes létszámban. Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész szolgálata hozzánk szól, fiatalokhoz. A rendezvényt záró ünnepségen meglepetésre is sor kerül. Szabó Lászlónak, az ODFIE egykori elnökének mondtunk köszönetet a tízéves elnöksége alatt kifejtett, fáradságot nem ismerő munkájáért. Sipos Mónika helybeli lelkész a *Várfalva visszavár!* biztatással köszönt el a konferenciázóktól.

A XXXII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia záróközleményének felolvasása összegezte a család témájában elhangzott előadások tartalmi lényegét. Az istentisztelet utolsó mozzanataként elénekeltük a Nemzeti Himnuszot, majd a templomkertbe vonultunk, ahol kopjafa-avatásra került sor. Az avatóbeszéd szónoka Pálfi Dénes sinfalvi unitárius lelkész volt. Közös ebéddel és oklevélosztással búcsúztunk el egymástól vasárnap délután.

Üres lett a „kultúr” udvara, a sátoztábor. A megeredt eső hevesen csapkodta a tetőt. Az ott maradt szervezők néha öszszesúgtak: *milyen gyorsan eltelt ez a konferencia!* Tünetnyesek voltak az együtt töltött napok, az elhangzott mondatok, az újonnan kötött barátságok. Az eső mintha nyomukat mosta volna. Lassan elkezdődik az új tanév, és megkezdődhet a visszszámolás a következő nyárig, a jövő évi konferenciáig.

Szombat esti láz

A szabédi fiatalok nagy fába vágják a fejszájukat – megfogadva a körüli képviselők tanácsait. Vállalták egy színdarab betanulását, amivel a színjátszó találkozón sem vallottak szégyent, hiszen különdíjjal tértek haza. Nagy volt az öröm! A szülők büszkesége és kíváncsisága arra készítette őket, hogy vállalják a szerepes bál megszervezését is. Dániel Enikő Kinga és Csécs Sándor segítségével és támogatásával sikerült létrehozni ezt a csodálatos estét.

A kicsiny műsorprogram kibővítéséhez a fiatalok vállalták egy színdarab és egy monológ betanulását, mindössze két hét alatt. Az előadáshoz szükséges színpalakat is közösen állították fel, így hozták létre az egyedi spanyolfalat, az „egérlyukatos” ajtót, és sikerült megeleveníteni a csendes, mezei éjszakát is.

Megérkezett a várva várt nap: augusztus 30-a, szombat reggel. Már csak a kultúrotthon díszítése várt a fiatal kezekre. Míg a lányok virágot gyűjtöttek, a fiúk futókéért mentek az erdőbe.

Sikerült ezek segítségével jó hangulatot teremteni, és barátságosabbá varázsolni a kultúrotthont.

Este hét óra. Minden a helyén van, és már az utolsó próba zajlik. A függöny mögött a szereplők izgatottan várják a nézők érkezését.

A szombat esti bált köszöntővel és műsorajánlattal nyitották meg. Az első színdarab négy szereplős volt: Kiss Enikő, Szekeres Réka, Gálfi Csongor és Kelemen Szabolcs igyekeztek lekötöni a nézők figyelmét. Ezt egy monológ követte Gálfi Csongor előadásában. Díszlettervezőnk és sűgőnk, Dániel Enikő Kinga csodálatos népdallal bővítette a műsort, ezt követte a *Rózsa, a lovag* című vígjáték bemutatása Csécs Erzsébet, Pap Edina, Kelemen Kinga, Csécs Sándor, Kelemen Sándor és Pál Sándor szereplők által. A nézőközönség vastapssal köszönte meg a szórakoztató előadásokat. A színdarabokat hajnalig tartó bál követte.

Megpróbáltuk feleleveníteni a feledésbe merülő szombat esti szerepes bál emléket – a résztvevők nagy örömeire. Szeretnénk még sok ilyen lázas készülődést és örömet a jövőre nézve!

Csécs Erzsébet és Borbáth Emőke

Kedves Gyermeked, kedves Barátaink!

Elsuhant a nyár, izgalmas táborokban gazdagodhattatok – itthon és külföldön – sok élménnyel és új baráttal. A tanévkezdéssel együtt mi újból találkozunk, hogy újabb szellemi kalandra induljunk együtt. Az idej vetélkedő legjobbjai is értékes díjakban fognak részesülni: a könyvnyereményeken túl a legjobb hat versenyzőnek ingyenes nyári táborozás jár. Kívánunk nagyon sikeres tanulmányi évet!

A megfejtéseket november 1-jéig a már jól ismert címekre várjuk:

Fekete Levente

527005 Aita Mare Str. Főút 349. jud. Covasna,
vagy levente63@gmail.com.

6 darab Jeremiás könyve 17,11
2 csésze Bírak könyve 14,18a
4,5 csésze Királyok I. könyve 5,2
2 csésze Sámuel I. könyve 30,12a
3/4 csésze Pál levele a Korinthusbeliekhez I. 3, 2
2 csésze Náhúm próféta könyve 3,12
1 csésze Számok könyve 17,23b
1 csipet Leviták könyve 2,13
3–4 tk. Jeremiás könyve 6,20a
3 tk. sütőpor

A készítésben eligazít a következő szöveghely: Példabeszédek könyve 23,14a

A kínálásra és fogyasztásra vonatkozóan az alábbiakat tartsd szem előtt: Mt 19,12d, valamint Lk 14,12–14

A Cár-harang

(10 PONT)

A világ legnehezebb harangját 1733-ban öntötték és a moszkvai Kremlben található. **Hány mázsaz a harang?** Ha elvégzed az alábbi számtani műveleteket, választ kapsz a kérdésre. Segítségül megadtuk, hogy a szükséges információkat a Biblia melyik fejezetében találod meg.

Szorozd meg önmagával a kosarak számát, amelyekre a kenyérszaporítás során szükség volt, hogy a maradékot összegyűjtsék (Mt 15). Ehhez add hozzá

Mózes életéveinek számát (5Móz 34). Az eredményt növeld meg annnyival, amennyi napot Dániel az oroszlánok barlangjában töltött (Dán 6). A kapott számot szorozd meg Jónásnak a cethal gyomrában eltöltött napjai számával (Jón 2). Pünkösdi ünnepének húsvéthoz viszonyított napjait add a meglévő összeghez. Ezt a számot pedig növeld a kenyérszaporításnál jóllakott férfiak számának századával. Majd az így kapott összeget told meg annnyival, amennyi a juhok száma az elveszett juhhal együtt (Mt 18). Ha ezt megszorozod Lázár sírban eltöltött napjainak számával (Jn 11,17), megkapod a harang súlyát.

Bibliai recept

(25 PONT)

Rendhagyó receptet ajánlunk számotokra. Az alábbiakban megnevezett bibliai versekben egy-egy élelmiszer, fűszer nevét találjátok meg. Megfejtésként **küldjétek el a recept „fordítását”!**

Előljáróban:

Deuteronomium = Mózes V. könyve

Számok könyve = Mózes IV. könyve

Leviták könyve = Mózes III. Könyve

Hozzávalók:

1,5 csésze Deuteronomium 32,14a

Bibliai hegyek, hegységek

(15 PONT)

Soroljatok fel legalább három bibliai hegyet, illetve hegységet! (Segédkönyvek – pl. a *Bibliai nevek és fogalmak* – használatára megengedett, sőt ajánlott.)

Kolozsvári emlékmű

(15 PONT)

Szeptember 30-án, 1896-ban tették le az alapját Kolozsvár főterén annak a csodálatos emlékműnek, amelylyel a város emléket állított a magyar honfoglalásnak. Gipszmintáját az 1900-as párizsi világkiállításon mutatták be, ahol a bírálóbizottság több száz szobor közül nagydíjjal (Grand Prix), a kiállítás aranyérmével jutalmazta. Az emlékművet nagy ünnepségek közepette 1902 októberében avatták fel. **Mi az emlékmű neve?** Megkapod a helyes választ, ha megfejted a rejtvényt lóugrásban haladva a bal felső sarokból:

M	U	L	U	U	U
U	R	O	U	Y	U
Z	Á	S	Á	B	U
I	U	Y	L	A	U
T	S	K	R	U	O
U	Á	U	V	U	A
U	U	U	S	U	U

Ki volt az emlékmű kezdeményezője?

A 180 éve született unitárius főjegyző-tanár, aki még 1882-ben Kolozsvár közgyűlésén javasolta az emlékmű létrehozását. Javaslatáért Ferenc József király „királyi tanácsosi” címmel ruházta fel.

Hogy ki ő, megtudod, ha válaszolsz a kérdésekre:

1. Mi a kezdőszava egyházi énekeskönyvünk 24. énekének?
2. Mi a keresztnéve a 33. számú egyházi énekünk szövegszerzőjének?

Írd a szavakat egymás után a pontok fölé nagy kezdőbetűkkel!

Kislány-beszéd

Ötéves kislány megy be a család-orvoshoz:

- Nos, mi a panaszod, kislány? – kérdezi a doki.
- Doktor bácsi, tessék nekem fogamzástáglót felírni! – mondja a kislány.
- Fogamzástáglót, neked? Miért? – csodálkozik el az orvos.
- Ezt már nem lehet kibírni! ...! – hangzik a válasz. (Poén a rejtvényben.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14								15				
16							17			18		
19				20		21			22	23		
24		25	26		27	28		29			30	
31		32		33		34		35	36	37	38	
39	40						41			42		
43						44				45		
46												

Vízszintes: 1. A poén első része. 12. Sakk közepe! 14. Itt lakik a kis szürke rágcsáló. 15. Portugál szigetcsoporthoz az Atlanti-óceánban. 16. Szemtelenség. 17. A máj váladéka. 18. Cimermadár. 19. Mértani fogalom, fokokban mérik nagyságát. 20. Földbe rejtő. 22. A rabság egyik jelképe. 24. Francia naturalista író volt (Émile). 27. Szexualitás. 30. Nagyság része! 31. Kutya háza. 32. Magasra tart. 34. Gazdasági ág. 37. Após. 39. Cárnő volt. 41. Időmérő része. 43. Buták öröme. 44. Északi férfinév. 45. Időmérő. 46. A poén befejező része.

Függőleges: 1. Idomul a körülményekhez. 2. Bizonyít. 3. Figyeli az előadást majd tapsol. 4. Kábítószert. 5. Angol női név. 6. Szájunkban képződik. 7. Alapélelmiszer. 8. Diszes. 9. Lábbal tipor. 10. Ennél előbbi helyre, két szó. 11. Sürgetés. 12. Nemesfém. 13. Jelentéktelen sportoló csoport. 21. Ellenben. 23. Becézett Ágnes. 25. Leszakít. 26. Bűnös atya egy regényben. 28. Kávémárka. 29. Szlovákiai folyó. 33. Férfinév. 34. Nem áll biztosan. 35. Sémi nép. 36. Maros megyei falu. 38. Brazília tagállama. 40. Török tiszt volt. 42. Gyulladás.

Tasziló és Arisztid

Találkozik Tasziló Arisztiddal, Tasziló újságolga:

- Képzeld, kedves barátom, apa lettem!
- Gratulálok, és add át hódolatteljes szerencsekívánataimat ebből az alkalomból a kedves feleségednek is!
- Meg vagy örülve? ...! – mondja rémülten Tasziló. (Poén a rejtvényben.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14								15				
16							17			18		
19				20		21			22	23		
24		25	26		27			28		29		30
31		32		33		34		35	36	37	38	
39	40						41			42		
43						44				45		
46												

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Fenés. 14. Francia zeneszerző volt.

15. Hitvány ló. 16. Kettős mássalhangzó. 17. Angol Józsi. 18. Franciaországi város. 20. Üres hant! 21. Németországi folyó. 22. Elszakít. 24. Igekötő. 25. Magyar őszvezér volt. 27. Az Amerikai Egyesült Államok egyik tagállama. 28. Szlovákiai folyó. 31. Kölyök. 34. Veterán román labdarúgó (ENE). 36. Hibázik. 37. Angol helyeslés. 38. A kaszárnyában ez a takaródó is. 42. Alma-..., a kazah főváros. 43. Elme. 44. Annak megoldása, hogy a motor forgasson egy eszközt.

Függőleges: 1. ... kell, nem elég. 2. Lét. 3. Nyomorultul elpusztul. 4. Furfang. 5. Ör. 6. Pofon van ilyen, ha az apa adja. 7. Nemi gyönyöröket hajhászó személy. 8. Nehéz, mint ... (szólás). 9. Játékpénz. 10. Hiú, magát kihívóan mutogató. 11. Forduló, szakasz a sportban. 12. Római 51-es. 19. Az a tény, hogy valakitől eltulajdonítanak valamit. 20. A poén befejezése. 23. Földre hullató. 26. Prémállat. 27. Mister, röviden. 29. Ünnepelesen átadó. 30. Ritka női név. 32. Kuruc vezér volt (Tamás). 33. Darál. 35. Hibásan jegyez. 38. Kambodzsai, spanyol és svéd autójel. 39. Herélt kos. 40. Vidék. 41. Spanyol, vatikáni és norvég autójel.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2008. november 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét novemberi lapszámunkban közöljük.

Júliusi rejtvényeink megfejtése: *Kérdés a gyerek*: És amikor lefekteted, ő is becsukja a szemét? *Származás*: Lehetséges, de most itt nem rólatok beszélünk.

Könyvjutalmat nyert **Mózes Géza** székelyudvarhelyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyeró Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írássok
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Borbáth Emőke** diák (Szabéd), **Csécs Erzsébet** diák (Szabéd), **Demény Enikő** egyetemi hallgató (Dés-Kolozsvár), **Imre Elvira** (Torockószentgyörgy), **Jakabházi Béla-Botond** lelkész (Nyomát), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Juhászné, Jakabházi Annamária** tanárnő (Kolozsvár), **Kecskés Noémi** tanárnő, tiszteletes asszony (Marosvásárhely), **Lakatos Csilla** lelkész, pszichológus (Miskolc), **Lőrinczi Lajos** lelkész (Csehétfalva), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Péterffy Miklós** ny. tanár (Székelykeresztúr), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-elnök (Kolozsvár), **Steinmetz Truke** és **Bert** nyugdíjasok (Wassenaar, Hollandia) **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Vas Réka** egyetemi hallgató (Sepsiszentgyörgy-Kolozsvár)